PARADOX

816
donici 1978

VLADIMIR COLIN
DORIN DAVIDEANU
MIHAI-CORNELIU DONICI
SILVIU GENESCU
ROBERT KOCHER
MARCEL LUCA
VIOREL MARINEASA
IULIAN MOSNA
ZORAN POPOVICI
OVIDIU SURIANU
MIRCEA SERBANESCU
GEORGE TUDOSE
VISESLAVA CIRICI
R.C.WALKER.

NICOLAE LENGHER
SERGIU NICOLA

ŞTIINŢIFIC-A
care aparţ
privitor la ş
Bazat pe p
...

FANTASTIC-Ă
1.creat, plăsmu
de imaginaţie,
2.care pare o pl
minunat, neobişn
3.(despre oameni
ale căror idei să
fapte au un cara
fantezist. 4. ...

s.f.

paradox

PARADOX, supliment
„forum studentesc"
revistă a u.a.s.c. din
centrul universitar
timişoara

PARADOX, paradoxuri, s.n. 1. (gr. „para" - contra şi „doxa" - opinie), enunţ contradictoriu şi totodată demonstrabil. Dacă în cadrul unui sistem este demonstrabil atît enunţul „A" cît şi contradictoriul său, „non-A", enunţul „non-A" atunci ia naştere un paradox care constă în aceea că „A" şi „non-A" sînt adevărate în acelaşi timp.

UNIUNEA ASOCIAŢIILOR STUDENŢILOR COMUNIŞTI
CENTRUL UNIVERSITAR TIMIŞOARA
CASA DE CULTURĂ A STUDENŢILOR

PARADOX

Supliment „Forum studenţesc",
revistă a U.A.S.C. din C.U. Timişoara,
editat în colaborare cu Cenaclul de literatură
ştiinţifico-fantastică „H.G. Wells"
al Casei de cultură a studenţilor

1978

SUMAR

Argument 3

JULES VERNE – 150

Vladimir Colin
Jules Verne : asumarea prezentului 5

Marcel Luca
Personajul julesvernian și eticheta „psihismului standardizat" 7

FORMULĂ ȘI VIZIUNE

Mircea Șerbănescu
Vocea 9

Mihai-Corneliu Donici
Sferele 11

Silviu Genescu
Viitorul, aproape de ușă 12

Dorin Davideanu
Zece secunde 14

Marcel Luca
Neliniștile colonelului Mălureanu 15

Robat Kocher
Întoarce-te ! 13

Gheorghe Tudose
Uvertura 20

Ovidiu Șurianu
Pădurea scorpionilor 21

MERIDIAN

R. C. Walker
Act de luptă 25

Zoran Popovici
Am străpuns timpul 27

COMENTARII

Viorel Marineasa
Fețetele Utopiei 30

Iulian Mosna
O întrebare 32

BLOC-NOTES 34

UMOR 36

Colectivul de redactare : GHEORGHE CRIȘAN,
MIHAI-CORNELIU DONICI
LUCIAN IONICĂ,
MARCEL LUCA,
VIOREL MARINEASA

Tehnoredactor : NICOLAE LENGHER

Coperta : MIHAI-CORNELIU DONICI
SERGIU NICOLA

I.P.B.T. 1412/1978

Titlul generic de literatură științifico-fantastică sau de anticipație se referă nu numai la genuri și specii literare variate, ci și la variate tipologii ale ideilor „științifico-fantastice". Această literatură nu se reduce doar la fantezii științifice sau doar la anticipații mai mult sau mai puțin precise. Nu este vorba, în primul rînd, de o anumită parte a literaturii, colorată de un anume specific, ci despre o anumită stare de spirit izvorîtă dintr-o caracteristică proprie omului din totdeauna, ce se regăsește modelată într-o formă specifică fiecărui timp.

Dacă anticii au învins timpul intrînd în eternitate prin gîndirea lor și prin monumentele construite, dacă medievalii au crezut că drumul spre nemurire se poate afla în credință, oamenii vremurilor de azi caută alternativa efemerului în cunoaștere. Sîntem martorii și subiecții unei revoluții științifice și tehnice ce influențează tot mai adînc lumea înconjurătoare și modul nostru de a gîndi. Au apărut sau vor apărea numeroase fenomene care vor pune ființa umană în situații fundamental noi. Explozia informațională nu este decît un exemplu.

A cunoaște înseamnă și a prevedea. Documentele partidului, jaloane ale înaintării noastre spre comunism, ca și Codul eticii și echității socialiste, sînt izvoare de inestimabilă valoare în imaginea pertinentă a viitorului, cu toate foloasele pe care le poate aduce sugerarea corectă a implicațiilor psiho-sociale ale emancipării noastre tehnologice și științifice — optimism, entuziasm, încredere în viitor. Aceasta este, dealtfel, direcția pe care science-fictionul românesc își poate aduce contribuția cea mai utilă la formarea omului de tip nou. Spiritul SF este una din formele prin care se manifestă atitudinea activă a tineretului nostru, dorința sa de autodepășire și perfecționare continuă.

Închinăm acest supliment gîndului tînăr.

diferent de natura extrapolării la care procedează în planul literaturii, plasîndu-și eroii în trecut, prezent sau viitor scriitorul pune în dezbatere problemele timpului său, uneori chiar inconștient, alteori chiar împotriva intențiilor sale. Asumarea prezentului, radiografierea lui pentru detectarea adevărurilor rămîne principala condiție a audienței operei în mințile cititorilor de azi și ale celor de mîine.

Deși a fost, poate, mai puțin relevată decît altele, această conștientă și demnă asumare a prezentului este una dintre lecțiile pe care Jules Verne ni le amintește în mod strălucit. Și este încă una din rațiunile recunoștinței pe care i-o purtăm părintelui necontestat al anticipației moderne.

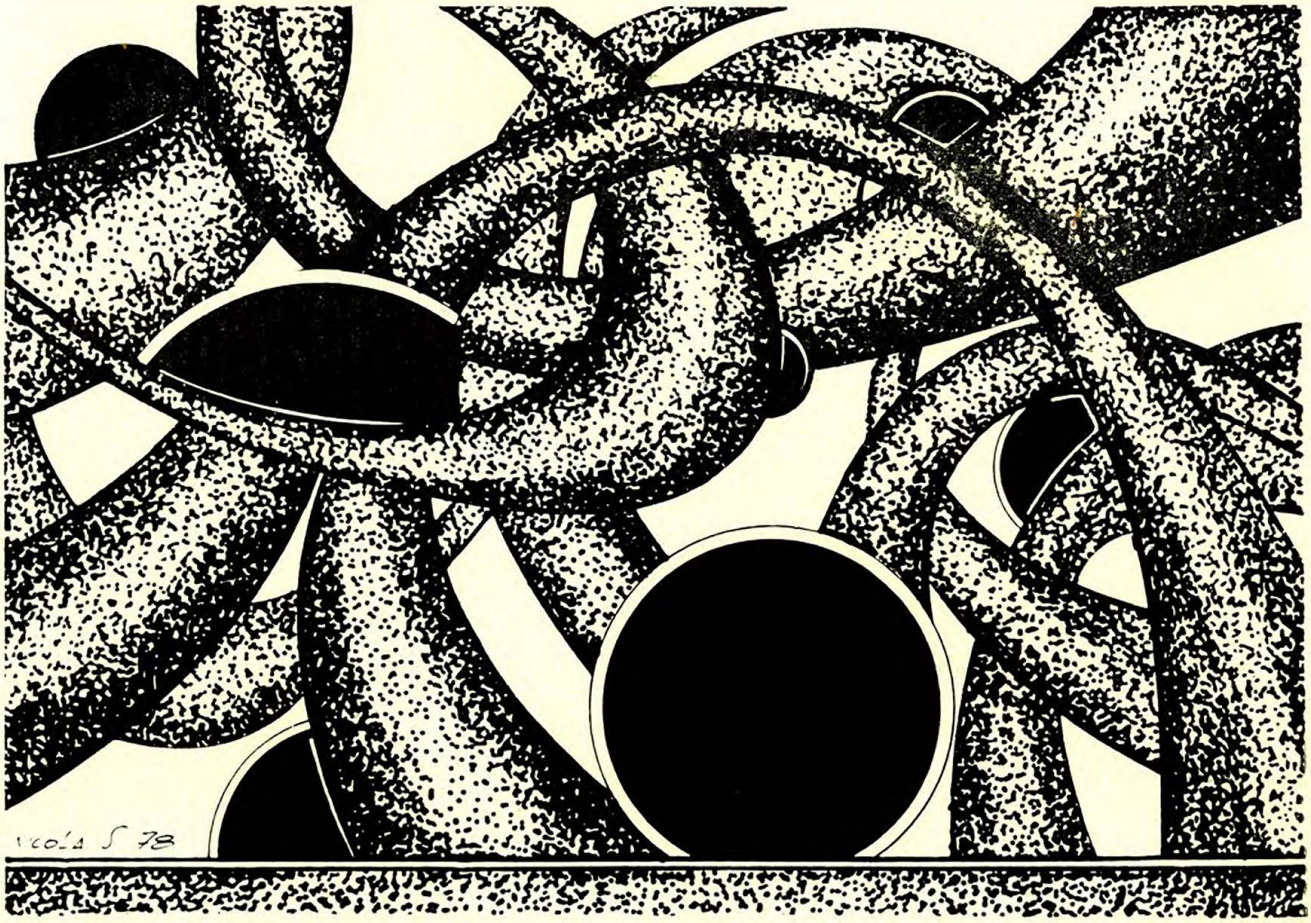

MARCEL LUCA

PERSONAJUL JULESVERNIAN ŞI ETICHETA „PSIHISMULUI STANDARDIZAT"

După trecerea în eternitate a autorului „Aventurilor extraordinare", la Amiens, în 1905, interesul pentru opera sa nu numai că nu s-a diminuat, ci, dimpotrivă, a crescut considerabil, multiplicîndu-se în toate limbile pămîntului, personajelor sale celebre nefiindu-le inaccesibil nici un punct al mapamondului.

Generații după generații și-au populat adolescența cu eroii vernieni, urmărindu-le cu aceeași egală pasiune peripețiile desfășurate în spații dintre cele mai insolite.

Contemporan al performanțelor realizate în cucerirea spațiului cosmic, al tehnicilor de vîrf care fac accesibile oricui comunicațiile la mare distanță, informat despre existența unor nave aeriene mai perfecționate decît cele ale lui Robur sau despre submersibilele atomice în serviciu superioare de departe „Nautilus"-ului căpitanului Nemo, tînărul de azi parcurge cărțile lui Jules Verne cu interesul, încîntarea sau chiar fascinația bunicilor noștri la sfîrșitul secolului trecut.

Există suficiente studii care bat monedă pe virtuțile anticipative ale marelui precursor al fantasticului științific, întocmind tabele comparative între tehnicile prezumate și cele realizate sau în curs de realizare, după cum nu lipsesc nici analizele ce inventariază cu o anume consternare metafizică coincidențele onomastice, calendaristice sau valorice, descoperite între unele întreprinderi științifice moderne și cele imaginate acum un veac.

Cu toate acestea, cititorul, în cursul lecturii, e prea puțin preocupat de analogiile savante ale exegeților. Mathias Sandorf, căpitanul Nemo, Phileas Fogg, copiii căpitanului Grant, ca și toate celelalte personaje îndrăgite, îi capacitează invariabil interesul — un interes circumscris, în primul rînd, „spațiului de acțiune julesvernian".

Un alt handicap în înțelegerea succesului statornic de care se bucură opera scriitorului din Nantes îl constituie constatarea la îndemîna oricui, că din punct de vedere stilistic, ea este destul de mediocră. Există, chiar, afirmații ce susțin că „personajele sale, de o dezolantă platitudine, fantoșe dotate cu psihisme standardizate, sînt expresia celor mai plate clișee ale romanului popular, promovat de foiletonistica vremii".

Ne întrebăm adeseori dacă un scriitor contemporan ar cuprinde în lucrările sale capitole întregi de retrospective ale descoperirilor geografice sau științifice, ori dacă ar folosi într-o măsură similară detalii metrologice sau funcționale, în sensul sancționat de termenul modern de „tehnicism", ar mai reuși acesta să întrețină interesul cititorului așa cum o face încă părintele Căpitanului Nemo ?

Fără îndoială că răspunsul ar fi pozitiv, dar numai dacă . . . geniul înaintașului ar găsi un teren fertil în potențialul creativ al unuia dintre noi.

Mi se pare că meritul principal al cărților lui Jules Verne îl constituie încrederea neclintită în știință, în valorile pozitive ale civilizației.

Eroii săi predilecți sînt oameni inteligenți și cinstiți, întreprinzători și temerari, chiar dacă analitic proiecția lor literară se dovedește o structură schematică, naivă și lipsită de contradicțiile existențiale ale personajului modern.

Dacă i se reproșează operei în discuție că, de multe ori, identitatea personajului e particularizată exterior prin onomastică, apartenență etnică și cîteva repere antropometrice, trebuie observat că acest simplism caracterologic se constituie într-un avantaj, prin înțelegerea instantanee a apartenenței la una din extremitățile idealului etic și moral. Pentru că „Povestirile extraordinare" sînt, în esența lor, multiplele fațete ale bătăliei dintre „Bine" și „Rău" în care, pe rînd, forțele progresului, ale inteligenței, ale moralei și solidarității umane, ale curajului și voinței întreprinzătoare, înfrîng cu regularitate înapoierea, obscurantismul, nimicnicia și violența, teama sau indolența.

Absența cvasitotală a dimensiunii erotice în proza lui Jules Verne nu se datorează unui puritanism exagerat sau unor scrupule educative, izvorîte din credința că tinerii în formare i-ar fi singurii cititori, ci, mai degrabă, e rezultatul concepției sale inamovibile despre personaj, a cărui structură simplificată la maximum, nebîntuită de absconse trăiri contradictorii permite, paradoxal, o mai firească înșurubare în mijlocul situațiilor de excepție imaginate.

În același timp însă, personajul vernian reprezintă întotdeauna arhetipul unei națiuni, elementele constitutive suprapunîndu-se perfect matricei căreia sfîrșitul secolului XIX obișnuia să-i circumscrie calitățile și defectele naționale.

Cu toate limitele impuse de condiția sa burgheză, beneficiară a statutului de mare putere colonială pe care îl avea Franța timpului său, dincolo de micile ironii făcute pe seama englezi-

lor și germanilor, mai degrabă dintr-o tradiție culturală decît dintr-o atitudine șovină, Jules Verne și-a asigurat aprecierea posterității și prin prețuirea egală ce a manifestat-o pentru toți oamenii, indiferent de grai sau culoare.

Umorul și malițiozitatea, calități specific franțuzești, inteligența și talentul său anticipativ, i-au permis marelui scriitor să creeze personaje pline de savoare, pitorești și distincte, într-un cuvînt, memorabile. Ele sînt îndrăgite și vor continua să fie îndrăgite de milioane de tineri pentru care eticheta „psihismului standardizat" nu e funcțională, atunci cînd e vorba de opera nemuritoare a lui Jules Verne.

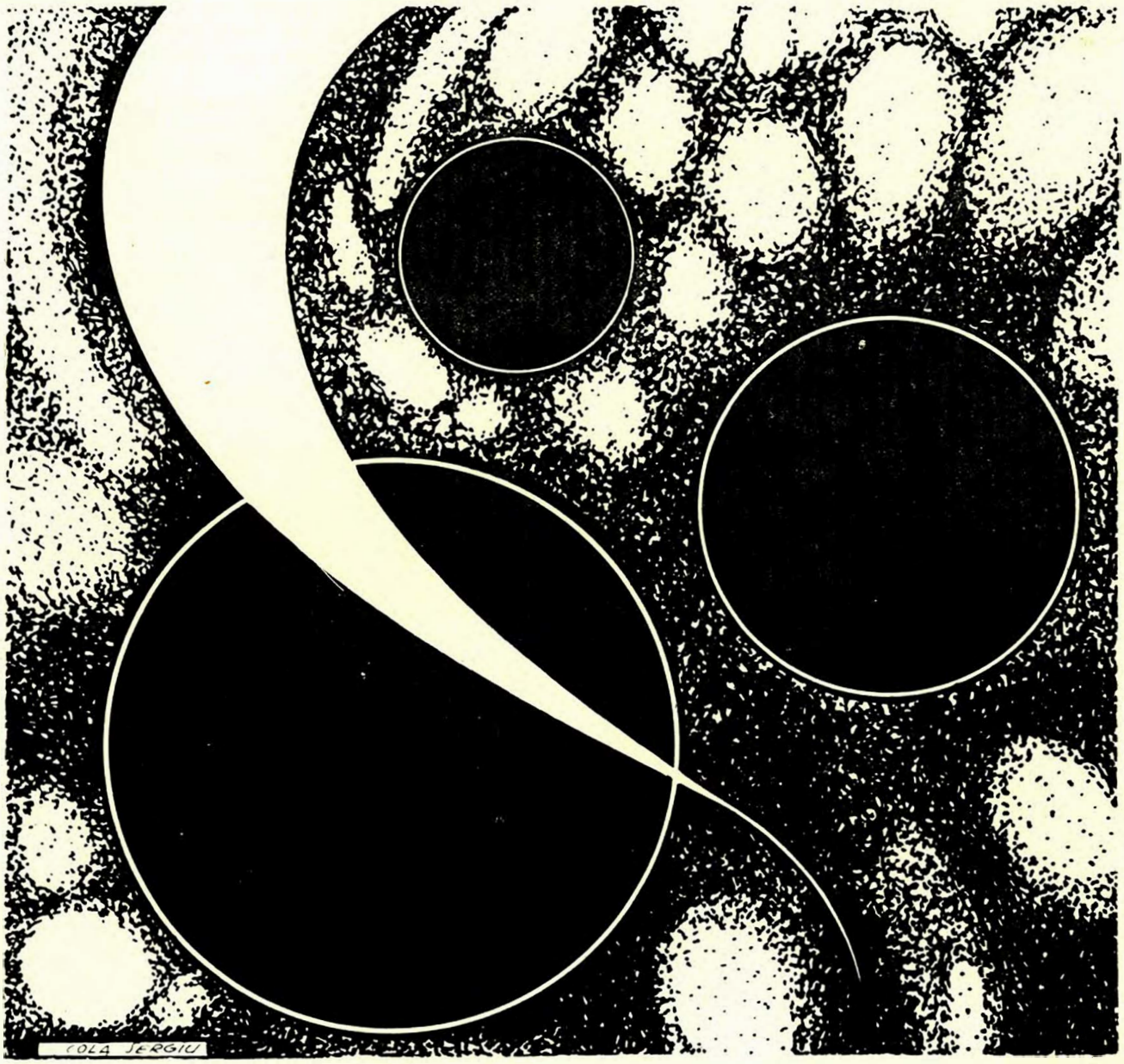

MIRCEA ŞERBĂNESCU

VOCEA

Cazul a stîrnit vîlvă, transformîndu-se de la început într-o campanie de presă pe o temă ce mai fusese dezbătută în public la proporţii mondiale : aveau dreptul persoane sau instituţii particulare să păstreze ca secrete absolute importante descoperiri ştiinţifice care priveau umanitatea ? Opiniile se înfruntau zgomotos în paginile ziarelor de pretutindeni, la toate posturile de radio şi televiziune. Sateliţii abia mai răzbeau să facă faţă fluxului de cuvinte în acest domeniu.

Ce se întîmplase în ultimă instanţă de se ajunsese la acele polemici acerbe, cu atacanţi şi apărători la fel de fanatici ? Un institut de studii cosmice din America de Sud captase din imensitatea spaţiului o VOCE venind parcă de nicăieri şi de pretutindeni, şi în loc de a face cunoscut imediat acest fapt ieşit din comun, învăluise totul în taina cea mai desăvîrşită. Cu toate acestea, printr-o ciudată întîmplare, o rază de lumină tot scăpase din plasa bine închisă în jurul faptului, destul ca ziariştii să se repeadă în zbor — şi la propriu şi la figurat — spre îndepărtatul oraş sudamerican, la vînătoare de ştiri senzaţionale.

Izbindu-se mereu de zidul tăcerii, armata de ziarişti se aşezase temeinic în asediu, mutînd centrul de interes de la faptul în sine la cealaltă chestiune, clamînd că nici un cercetător izolat sau institut ştiinţific, indiferent cui ar aparţine, nu are dreptul să pună sub obroc descoperiri sau argumente care interesează în cel mai înalt grad întreaga omenire. Căci era evident că o VOCE venită de nicăieri privea pe toţi locuitorii celor cinci continente.

Nu au lipsit nici aceia care să susţină şi să proclame autotputernicia secretului, primordialitatea celor care fac descoperiri ştiinţifice şi aşa mai departe, dar era evident că în cazul de faţă aşa ceva nu se putea susţine cu argumente prea convingătoare. Între timp, transpiraseră şi alte amănunte în legătură cu VOCEA, încă atît de strașnic păstrată la secret. Se ştia de acum că VOCEA fusese captată într-un flux de semne şi semnale cosmice obişnuite, într-un ansamblu indestructibil legat de lumea cosmică. „Cei care iubesc liniştea nopţilor, încîntîndu-se de poezia stelelor şi a lunii, cei care mai cred în suavitatea dumnezeiască a muzicii sferelor, nici nu îşi închipuie măcar cît de „zgomotos" e acest spaţiu imens care înconjoară pămîntul pînă departe", astfel scria un reporter, folosindu-se de informaţii la îndemînă în orice institut de cercetări din acest domeniu.

Oricum ar fi fost, presiunea extraordinară a opiniei publice de pretutindeni a obligat pînă la urmă institutul sud-american să se deschidă, organizînd mai întîi o conferinţă de presă ca să mai salveze ce mai putea fi salvat. Se făcu un scurt istoric al captării. VOCEA venea fără îndoială din spaţiul cosmic, nu se ştia cum, inclusă între celelalte semne care se aud sau se consemnează pe banda magnetică în impulsuri necontenite. Calitatea ei era cu totul alta decît a celorlalte sunete înregistrate în acelaşi timp, şocîndu-i prin *autenticitatea umană* pe care o reprezenta. Toate testele la care au supus-o pînă acum, demonstraseră fără putinţă de îndoială tocmai această autenticitate. Deşi exprimînd o limbă necunoscută nouă, celor de azi, putînd veni din prezent sau din viitor, VOCEA suna „teribil de omeneşte" — cam aşa fusese formulată această uluitoare observaţie.

— Şi ce zice ? voi să ştie unul dintre ziarişti.

Tocmai aici e misterul : limba vorbită de VOCE ne este complet necunoscută, dar ea aparţine fără îndoială umanităţii prin ton şi intonaţie. A fost analizată şi testată sub acest aspect. Ceea ce se poate presupune în acest moment este că VOCEA tocmai rostea o invocaţie solemnă, sau un blestem într-un moment decisiv, fără să se poată preciza în ce sens anume. Unii erau dispuşi să se hazardeze presupunînd o invocaţie pe un munte înalt, ceea ce ar şi explica — dacă acest lucru este posibil de explicat — şi rătăcirea ulterioară în spaţiul cosmic.

— Cum a fost cu putinţă, şi cum a putut fi ea „conservată", prin ce fenomen a întrebat un alt ziarist.

Nu sîntem decît în domeniul presupunerilor. Noi am plecat de la interpretarea *tonalităţii* în care se exprimă VOCEA. Şi din acest punct de vedere ea este umană, cam atît se poate afirma cu oarecare certitudine. Numai omul poate invoca, rosti blesteme, întreba şi răspunde după reguli care sînt valabile pretutindeni, indiferent de limba în care se vorbeşte. „Dacă am fi avut mai mult răgaz şi mai multă linişte" — încercaseră să strecoare reprezentanţii autorizaţi ai institutului sud-american, sperînd să-şi apere încă o dată dreptul privitor la secret şi la primordialitate, deşi era o încercare timidă şi cam tîrzie. Se şi luase în plan internaţional hotărîrea ca VOCEA să fie înregistrată pentru toate institutele ştiinţifice de pe glob care ar dori aceasta, urmînd ca cercetă-

rile să se facă peste tot, la ele participînd savanți din cît mai multe țări.

În reportajele lor, ziariștii relataseră mai departe cum auziseră cu propriile urechi VOCEA ; bineînțeles, am urmărit și noi — eu și colegii de institut — mai înainte de a primi copia înregistrării, tot ce s-a spus acolo, încercînd să ne facem a idee despre faptul în sine. Desigur, că un neajuns în calea înțelegerii mai exacte a fenomenului era însăși fantezia ziariștilor, comparațiile și poezia cu care se simțeau obligați să-și împodobească relatările. Dar ce moment tulburător, unic, ne-a fost oferit în ziua cînd am deschis containerul sosit pe calea aerului și care ne era adresat ! Cum ne mai tremurau mîinile cu care am desfăcut încuietorile inoxidabile, ca să scoatem tubul închis în plumb în care se afla obiectul emoțiilor și al nerăbdării noastre ! Cum ne jucau în ochi luminițele unei tensiuni insuportabile, pe cînd pregăteam copia magnetică în aparate !

Apoi am apăsat cu grijă butonul de pornire, întrebîndu-ne chinuitor dacă am omis ceva, dacă nu am greșit cumva și înregistrarea se va solda printr-o tăcere de moarte. Așteptam încremeniți, respirînd ca după o fugă zdravănă. Inima ne bătea nebunește, iar în tîmple apăsau toate nerăbdările posibile. Apoi au răsunat primele semnale cosmice, plasîndu-ne astfel în lumea firească muncii noastre, după care am început să auzim un vuiet, ceva care însemna un lucru deosebit, fără asemănare pentru urechile noastre. Să fi fost VOCEA, ne întrebam arși de friguri. O a s c u l t a m ?

Am reluat banda, am reluat-o încă de multe ori ca să ne putem da seama. Auzeam VOCEA. Umană, fără îndoială, ridicîndu-se și coborînd, de parcă era smulsă de vînt și purtată aiurea, intonînd cu solemnitate, sau cu mînie, sau cu spaimă, nu înțelegeam încă, trebuia să mai repetăm experiența de mii și mii de ori, în orice caz cuprinși de fiori de neliniște. VOCEA venea de cine știe unde și cine știe cînd, călătorea, călătorea, călătorea . . . Continuă să călătorească, acum printre noi, zbătîndu-se odată cu sîngele și simțirea noastră, parcă ne-am fi auzit pe noi înșine. Pe noi, înșine. VOCEA.

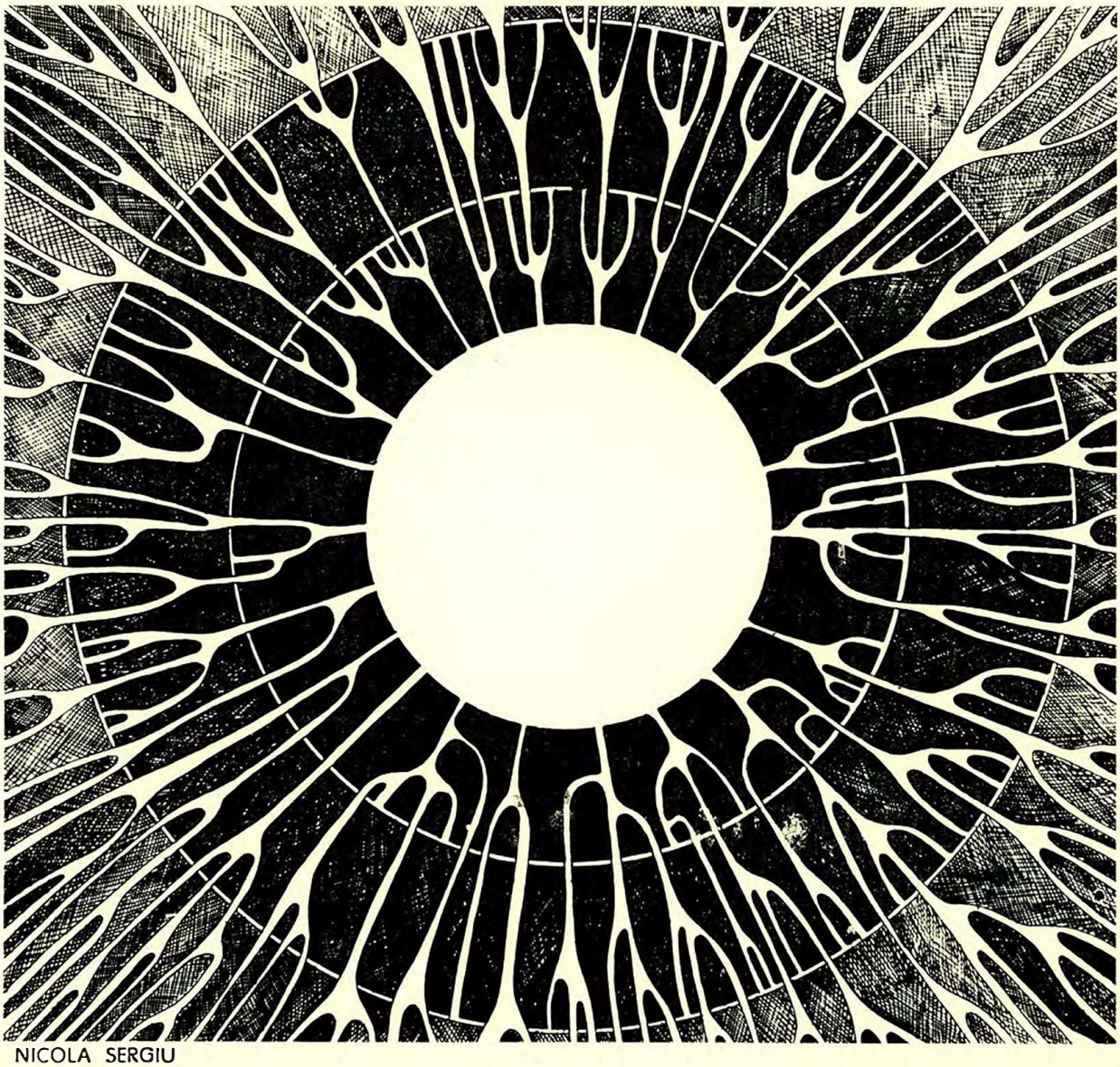

NICOLA SERGIU

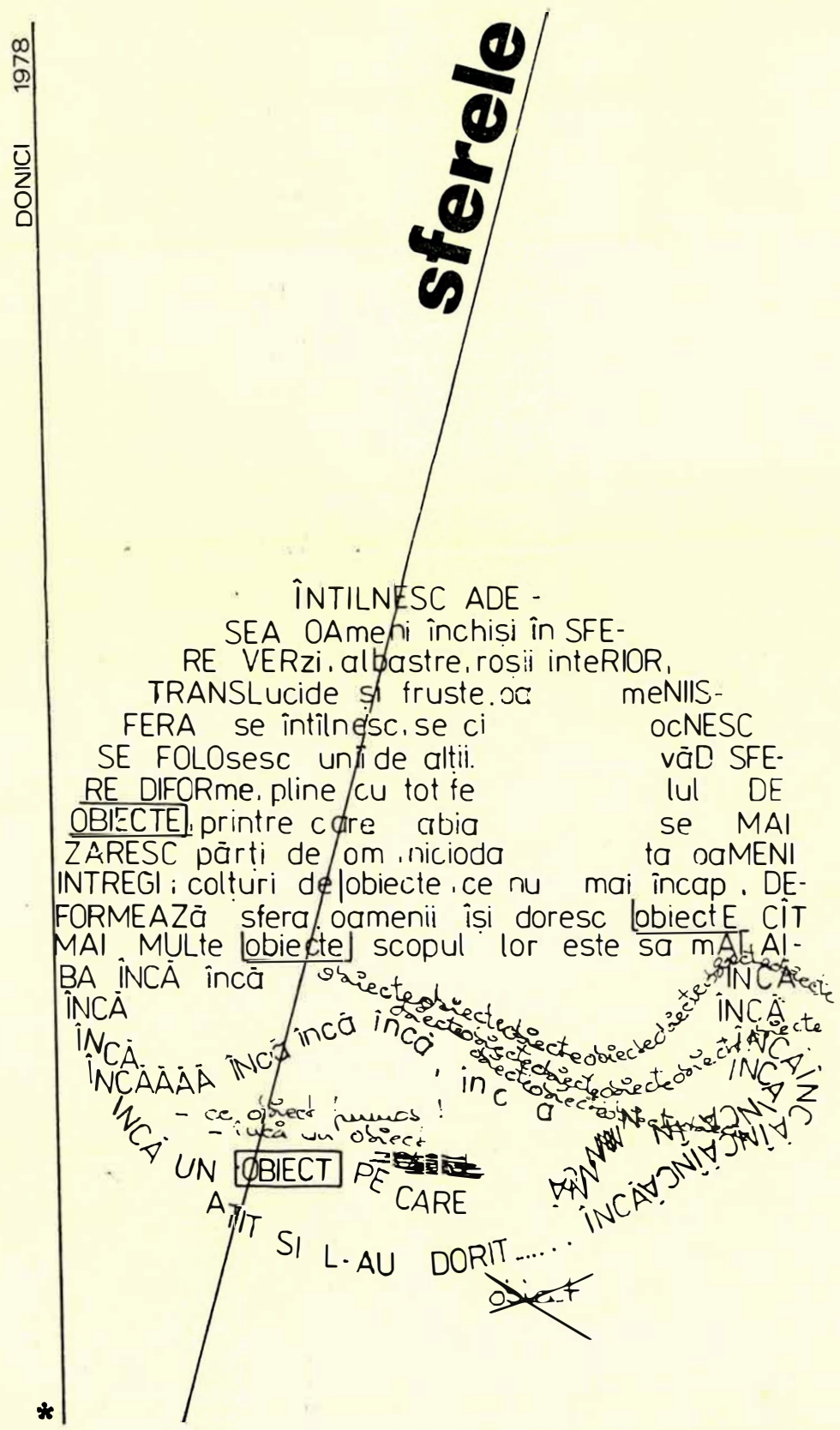
DONICI 1978
sferele
ÎNTILNESC ADE -
SEA OAmeni închiși în SFE-
RE VERzi, albastre, roșii inteRIOR,
TRANSLucide și fruste. oa meNIIS-
FERA se întîlnesc, se ci ocNESC
SE FOLOsesc unii de alții. văD SFE-
RE DIFORme, pline cu tot fe lul DE
OBIECTE, printre care abia se MAI
ZĂRESC părți de om, nicioda ta oaMENI
INTREGI; colțuri de obiecte, ce nu mai încap, DE-
FORMEAZĂ sfera, oamenii își doresc obiectE CÎT
MAI MULte obiecte, scopul lor este să mAI AI-
BA ÎNCĂ încă
ÎNCĂ
ÎNCĂ
ÎNCĂĂĂĂ ÎNCĂ încă încă, inc ă
- ce, obiect frumos !
- iată un obiect
INCĂ UN OBIECT PE CARE
AVUT SI L-AU DORIT.....
obiect

SILVIU GENESCU

VIITORUL APROAPE DE UŞĂ

Stătea foarte mult timp sub pătură. Îşi alesese un loc pe care nu-l părăsea cu nici un chip, chiar dacă în jurul lui se strîngea multă lume şi vociferările pluteau prin încăpere ca mugetul valurilor peste mări. Stătea uneori chircit, nemişcat şi, văzîndu-l, ai fi zis că ai în faţă o momîie de speriat ciori sau un sac de nisip. Pătura îi cădea grea şi întunecată, cu încreţituri prelungi. Cîteodată căuta să şi-o strîngă sub el şi atunci nu i se vedeau nici picioarele. Era la fel de tăcut ca mobila, sau ca pietrele de pe drum şi atunci cînd se plimba prin cabană, încerca să nu facă nici un zgomot, dar străduinţile îi erau zadarnice. Atrăgea întotdeauna atenţia, însă nu pricepea una ca asta. Privirile lui erau goale, fără nici un înţeles. Aveau doar direcţie. Acum stătea sub pătură, lîngă fotoliul cel roşu.

— E foarte docil, începu cabanierul să explice. Vorbea tare, de parcă s-ar fi temut că fumul avea să-i înghită cuvintele. Lîngă scrumieră cenuşa se ridicase ca un cerc gri, firavă machetă de vulcan amuţit demult. O putea sufla oricine. În fereastră se vedea autocarul strălucind. Pe fiecare colţ al capotei părea că se cuibărise cîte un soare mic. Veţi merge pînă în vale ? Acum cabanierul vorbise foarte sfios.

— Da. Elevii au în program vizitarea unor obiective turistice din împrejurimi. Dar nu cobor eu cu ei. Nu mă simt prea bine. Cu ei va merge tovarăşa Ivănescu. Le este şi dirigintă . . . Costumul gri al profesorului se contopise cu fumul pierzîndu-şi formele şi cutele. Cabanierul îl văzu cum îşi descheie un nasture.

— Aţi mai vizitat meleagurile acestea ? întrebă aplecîndu-se înainte spre profesor.

— Nu. Răspunsul venise neaşteptat de sec şi cu totul descumpănitor. Profesorul se sculase în picioare, înălţîndu-se gigantic între el şi fereastră. Lumina părea acum că se concentrează în toată fiinţa profesorului. Stătea drept, aureolat de un fir de lumină. Cu mîna stîngă dădea la o parte perdelele negre. Fără să ceară voie. Cabanierul se simţi ofensat. De afară răzbăteau chiote şi risete. Neregulat se auzea o minge bufnind de parcă ar fi fost izbită de un perete. Probabil, copiii jucau volei sau şi pur şi simplu trăgeau „la zid". Cabanierul se apropie şi el de fereastră.

— Tovarăşe . . .

— Da . . . ?

— Tovarăşe profesor, sper că vă este cunoscut orarul cantinei.

— Da, îl cunosc şi eu şi elevii.

— Vă rog să nu-l nesocotiţi. Riscaţi să rămîneţi fără masă . . .

— E clar ! Cabanierul se îndreptă spre uşă scoţînd hîrtii ştampilate din buzunarul halatului. Lîngă fotoliu, idiotul se sculase în picioare cu pătura atîrnîndu-i pe umeri ca o mantie sau ca blana unui animal. Cabanierul îl apucă de mînecă.

— Hai, mă.

* * *

Bocăniturile se înfigeau brutal în liniştea dimineţii. Profesorul ieşise din cameră încălţat cu papuci. Pe el avea un halat maro cu monogramă. În semiobscuritatea coridorului îl văzu pe idiat bătînd în perete cuie menite să susţină cîte a coală ministerială. Capetele lor luceau ca nişte bănuţi aruncaţi în apa vreunei băltoace.

— Ce faci aici ? întrebă profesorul, apoi îşi aduse aminte că n-avea cum să capete vrea replică. Mîna i se lăsă rigidă pe braţul idiotului. Pumnul care strîngea ciocanul era alb pe la încheieturile degetelor, iar braţul lovea precis şi regulat. Patru lovituri de fiecare cui. Uşa lîngă care fuseseră bătute se deschise brusc.

— Ce se întîmplă aici ?

— Lia, nu ştiu ce să mă fac cu individul ăsta. Profesorul îl apucase pe idiot cu ambele braţe, trăgînd disperat în jos. Se înroşise tot. Uite, parcă-i un automat. Profesoara îşi strînse cordonul halatului şi privi spre prima hîrtie de pe perete. Se trase un pas înapoi.

— Marcele . . .

— S-ar părea că a cam terminat imbecilul ăsta.

— Marcele, priveşte ! Pe perete erau prinse trei coli. Elevii din camerele alăturate ieşiseră pe coridor şi se uitau miraţi spre ei ca spre locul unui accident. Pe prima coală, profesorul recunoscu dintr-o privire chipul Liei, fantastic de bine desenat în creion. A doua o înfăţişa pe Lia aproape bătrînă, cu faţa brăzdată de riduri. Se întoarse brusc spre Lia. Obrazul profesoarei părea dat cu pudră. Zîmbea prosteşte, arătînd cu degetul chipul zbîrcit, schimonosit ca de lepră, de pe ultima foaie. Profesorul le smulse pe rînd. Venise şi cabanierul.

— Ce s-a întîmplat ? Invariabila întrebare. Îşi netezea mereu părul de pe tîmple, de parcă s-ar fi pregătit să fie fotografiat. Privea cînd la profesor, cînd spre Lia.

— Unul din elevii mei s-a folosit de acest individ ca să facă o glumă de cel mai prost gust. Nu înţeleg de ce îl ţineţi în cabană pe acest . . . acest . . . Privea într-o parte şi îşi ţuguia buzele ca la rostirea unui cuvînt murdar. Idiatul privea fix locul unde fuseseră foile. Acuma doar capetele cuielor mai ieşeau din perete. În jurul fiecăruia tencuiala căzuse. Elevii ieşiseră aproape toţi din camere, dar mai erau vreo cîţiva întîrziaţi care trînteau uşile camerelor fără nici o jenă. Atmosfera devenise dintr-o dată foarte sobră şi cei care

trintiseră uşile fură priviţi ca şi cum ar fi săvîrşit un sacrilegiu. Erau toţi in halate de casă sau pijamale, dar nu zîmbea nimeni. Lia găsi că totul seamănă cu un platou de filmare unde lumea se pregăteşte pentru o scenă nouă. Profesorul părea regizorul.

– Sinteţi toţi ? întrebă şi se întoarse un pic în spate, să vadă dacă nu cumva Lia se retrăsese. Uşa de la camera ei era şi acum deschisă. Perfect. Cine a făcut asta ? Ţinea foile ca pe nişte cărţi de joc. Le ţinea şi le plimba de la stînga la dreapta. Cine le-a făcut ? Spuneţi şi totul va rămîne aci, între noi. Vă promit. Nu spuneţi ? Biiiine . . . lungise nefiresc de mult i-ul în aşa fel încît să sune cît mai deprimant. S-o luăm metodic. După cîte ştiu, elevul Grandea ne-a uluit odată cu desenele sale în creion. Grandea, ai ceva de spus ?

– Nu eu am făcut aceste desene, tovarăşe profesor.

– Atunci cine ? Ştii tu pe cineva ?

– Nu . . .

– Mă îndoiesc că un altul ar putea desena mai bine ca tine. Un altul de pe aici, că în lume . . . Deci concluzia logică ce se desprinde este că tu ai executat aceste desene. Pe deasupra, ai şi laşitatea de a te folosi de o persoană care este în imposibilitate să-ţi înţeleagă ticluirile. De ce nu ai bătut chiar tu cuiele, elev Grandea ?

– Dar nu înţelegeţi că n-am avut nici un amestec în toată afacerea asta ? Pînă acum cinci minute nici n-am ştiut de aceste desene.

– Faci inconştient anumite lucruri, Grandea ? În acest caz, ar trebui să te vadă un psihiatru. Totuşi, elev Grandea, te asigur că în curînd părinţii tăi vor conversa cu tovarăşul director. Şi nu despre vreme. Mai discutăm noi după ce vă întoarceţi din vale. Sînteţi liberi. Le arătă spatele fără să mai adauge nici un cuvînt. Şoferul autocarului ieşise din cameră tocmai in momentul cînd profesorul terminase ancheta.

– Bună dimineaţa, zise.

– Bună . . . i-o întoarse profesorul şi se încuie în cameră. Desenele rămăseseră la el, în buzunarul halatului.

– Ce facem, nu . . . coborîm ? Şoferul se întorsese spre Lia.

– Da . . . îndată ce sînt gata copiii. Eu mă îmbrac in două minute.

– Dacă vreţi să ne întoarcem la douăsprezece, să vă grăbiţi !

– Da. Uitaţi, cîţiva s-au şi îmbrăcat, iar eu . . .

– Nu vă mai ţin de vorbă. Şi plecă spre uşă.

Idiotul stătea în cadrul uşii cu braţele încrucişate la piept. Şoferul veni glonţ spre el şi dădu să-l împingă. Idiotul se proptise cu braţele şi picioarele în cadrul uşii ca cel mai neînduplecat paznic. Se uita drept înainte, ca de obicei.

– Dă-te dom'le la o parte ! strigă şoferul. Atinsese clanţa şi uşa se deschisese. Cîţiva elevi, atraşi de scenă, se apropiaseră. Ajutaţi-mă, copii, să-l urnesc pe ăsta, că doar n-o să ieşim pe ferestre. Cabanierul sosi in fugă.

– Iar ăsta . . . Doamne, am fost mai idiot ca el atunci cînd l-am lăsat să stea aici. Hai, mă ! Doar n-o să aşteptăm după tine. Îl smuciră amîndoi cu brutalitate, trăgîndu-l spre mijlocul holului. Manşetele de la cămaşă îi pîrîiră ca nişte fermoare de cort. Idiotul se zbătea incercînd să revină la uşă. În tot cursul luptei scosese nişte icnete înăbuşite. Ţineţi-l, băieţi, pînă aduc o frînghie.

– Ai o magazie, dom'le ?

– Da . . . dar dacă-l bag acolo strică tot şi n-am chef să bag mîna în buzunar pentru el.

– O magazie de lemne, dom'le !

– Ei . . . da. Acum magazia nu mai e folosită. Acolo n-are ce să strice. Stai să alerg după cheia de la lacăt. Şoferul rămase să-l ţină pe idiot împreună cu vreo cîţiva băieţi. Şoferul avea o figură foarte nefericită.

* * *

– Ştiţi că televizorul nu merge ?

– Cum să nu meargă ? făcu cabanierul, înlăturînd firimiturile de pe masă. Profesorul îşi aşezase haina pe spătarul scaunului. Cămaşa din mătase lucea.

– Televizorul merge . . . e bun, continuă cabanierul.

– Nu merge.

– Cînd l-aţi deschis ?

– Adineaori.

– Ah . . . da. Imediat după ce au plecat copiii, am rămas fără curent. Mi-a spus Ioniţă de la bucătărie că plitele sînt reci şi n-au apucat să facă nimic. Bine că n-au venit copiii.

– Pe mine asta mă indispune. Trebuiau să fie înapoi la douăsprezece şi apoi să plecăm mai departe.

– Or mai fi rămas şi ei pe undeva . . . Noi le-am pregătit nişte gustări reci. În lipsă de altceva . . .

– Bine . . . Vocea profesorului suna obosită. Aşa cum stătea cu coatele sprijinite de masă părea că vlaga plecase din el ca seva dintr-un arbore bătrîn. În afară de bucătar şi de bufetieră nu mai era nimeni în cabană. Liniştea le pătrundea in minte ca o obsesie.

– Ar fi trebuit să vină . . . O uşă se auzi deschizîndu-se cu un zgomot indepărtat. Era probabil uşa de la intrare. Ăsta-i Ioniţă . . . Ba nu, că el calcă altfel. Paşi tirşiiţi se apropiau dinspre intrare. Cabanierul încercase să-i recunoască. Părea teribil de gînditor, apoi dintr-o dată expresia feţei lui se schimbă.

Profesorul se întoarse brusc spre uşă şi aproape că ţipă de surprins ce era.

– Grandea . . . şopti ca pentru el, nevenindu-i să creadă că în trăsăturile acelea deformate de riduri şi zbîrcituri recunoaşte chipul lui Grandea. Se trase un pas înapoi ca din calea unei monstruozităţi. Scaunul scîrşni pe ciment.

– Şoferul . . . n-a mai putut conduce autocarul pînă la cabană. A murit. De bătrineţe. Vocea i se rostogolea scîrţiind. Din ghete i se revărsa un nisip roşcat, aproape la fel de roşcat ca părul pe care-l avusese ÎNAINTE. Acum doar vreo citeva şuviţe albe îi mai cădeau peste urechi.

DORIN DAVIDEANU

ZECE SECUNDE

Sosit la destinație, Mesagerul se materializează și se pregătește să-și înceapă misiunea.

Totul îi apare confuz, încețoșat. Destul de repede însă, își dă seama că se află într-o încăpere vastă, unde se găsesc mulți oameni.

Oameni ! I-a recunoscut imediat. A fost pregătit pentru asta. Misiunea lui e să îi observe ; să observe — de fapt — cît mai multe lucruri.

Privește atent în jur. Încăperea pare să fie locul de desfășurare a unei experiențe științifice. Înseamnă că a nimerit cum nu se poate mai bine. Încearcă să rețină cît mai multe amănunte. Un perete întreg e ocupat de etajere cu flacoane și recipiente etichetate. Ceva mai departe, mai mulți bărbați stau așezați la cîteva mese, studiind preocupați niște fișe. Totul în jur îi pare nemișcat.

Sesizează, în schimb, sunetele. Aerul încăperii vibrează, e plin de sunete ; sunete prelungi, unele ușor modulate, cele mai multe uniforme. Plutesc persistent, insistent.

Mesagerul își întrerupe firul gîndurilor pentru a privi atent o ființă de o frumusețe deosebită, o fată aflată la cîțiva pași de el. O vede dintr-o parte, are un profil fin și liniștit, de o nespusă delicatețe. Ochii îi sînt mari, iar genele prelungi.

Iată, frumusețea — gîndește Mesagerul — frumusețea e aceeași pretutindeni, dacă eu, venit dintr-o altă lume, o pot percepe și înțelege.

Se concentrează din nou asupra sunetelor ce umplu încăperea. Le analizează atent și curînd distinge un sunet deosebindu-se prin timbru de celelalte și dominîndu-le prin claritate. Îi urmărește vibrația plină, pînă cînd sunetul e înlocuit de un altul, mai ascuțit.

Privește în jur și reușește să descopere sursa acestor sunete deosebite. Provin de la un aparat de dimensiuni medii, aflat în imediata lui apropiere. În fața tabloului de comandă e așezat un bărbat vîrstnic, preocupat cu totul de manevrarea aparatului.

Dar și el e nemișcat. În toată încăperea, nimeni nu se mișcă !

De ce ?! — se întreabă Mesagerul, îngrijorat. Poate se află într-un muzeu . . . iar toți oamenii pe care-i vede sînt manechine ! Sau statui ! Mesagerul privește spre fata cu ochi mari, așteptînd parcă de la ea infirmarea presupunerilor sale.

Fata are acum pleoapele pe jumătate coborîte și această schimbare abia perceptibilă îl asigură pe Mesager că se află în mijlocul unor ființe vii.

Într-unul din colțurile încăperii, pe jumătate cufundat în întuneric, zărește cîțiva bărbați plasați în jurul unei mese mari, pe care sînt așezate corpuri sferice, închipuind un sistem stelar sau, poate, o neobișnuită structură moleculară.

Liniștit, Mesagerul observă acum că, de fapt, toți cei prezenți se mișcă, dar cu o deosebită încetineală.

Poate nu vor să-mi atragă atenția într-o direcție greșită — gîndește Mesagerul. Dar atunci, încotro trebuie să-și îndrepte atenția ? Ce încearcă oamenii aceia să-i spună, iar el nu e în stare să înțeleagă ?!

Fata cu genele prelungi are pleoapele cu totul coborîte acum. Poate e obosită.

Sunetele, trebuie să asculte sunetele, să le priceapă mesajul . . . Privește o clipă spre aparatul care emite în continuare sunete pline, prelungi, și spre bărbatul așezat în fața acestuia. Urmărește cu mare atenție sunetele. Observă că au durate egale, iar în succesiunea tonurilor de înălțimi deosebite există o anumită ordine. Se prea poate să alcătuiască un limbaj. Timpul pe care îl are la dispoziție este însă mult prea scurt pentru a încerca să-l descifreze. O vor face alții, altădată, mai tîrziu.

O caută cu privirea pe fata cea frumoasă și aceasta are ochii mari deschiși, luminîndu-i misterios chipul.

Mesagerul privește apoi spre ceilalți oameni aflați în jurul lui și are impresia că toți îl privesc acum pe el, urmărindu-l concentrați.

Auzul îi este lovit de un zgomot mult mai puternic decît toate celelalte, izbucnit dintr-o dată, prelungindu-se apoi și scăzînd treptat în intensitate. Încearcă să identifice sursa acestui zgomot și se miră că abia acum îl observă pe bărbatul puternic, blond, care s-a desprins dintre ceilalți. În mîna dreaptă ține un instrument ciudat, îndreptat spre el și în jurul căruia plutește o ceață ușoară. Un aparat de emisie, poate. Dar Mesagerul nu reușește să înțeleagă nimic.

Privește distrat o insectă mică, de culoare roșiatică, lucind stins în lumina slabă, care zboară în direcția lui. Apoi se uită în treacăt spre fata cu gene lungi și nu se mai miră văzînd că are iarăși pleoapele coborîte.

Majoritatea celorlalți, însă, îl privesc nemișcați, insistent, și nu știe cum să considere privirile lor intense.

Timpul pe care îl are la dispoziție e pe sfîrșite. Mesagerul se întreabă dacă l-a folosit cum se cuvine. Desigur, totul va fi interpretat ;

dar e sigur că îi scapă ceva. Există un obstacol care îl împiedică să înţeleagă ce se întîmplă acolo, în faţa lui.

Fata s-a întors şi ea spre Mesager şi îl priveşte cu ochii ei mari. I se pare că pe chipul ei citeşte mirarea, surpriza. Poate se înşeală.

Mutîndu-şi privirea, Mesagerul observă din nou mica insectă arămie. Acum e mai aproape şi continuă să se apropie, rectiliniu. Brusc, Mesagerul îşi dă seama că nu e vorba despre o fiinţă vie. Insecta e un obiect, de formă cilindro-conică, şi se apropie de el rotindu-se în jurul axei longitudinale.

Un mesaj ! Poate îi trimit un mesaj ! Trebuie să analizeze obiectul acela, care acum e foarte aproape.

În acest moment însă, Mesagerul aude chemarea Centrului şi părăseşte instantaneu încăperea vastă, plină de oameni.

* * *

În „Saloon"-ul înecat de fum, rumoarea e în creştere. Glasuri speriate încă se întretaie :

— Aţi văzut cu toţii ! O stafie !!!

— Ba bine că nu ! A apărut aşa, deodată, la doi paşi 'naintea noastră !

— O fi fost vreun duh rău ! Am auzit că în munţii ăştia . . .

— Dar şi Tommy ! . . . Ăsta zic şi eu bărbat ! Nu s-a temut să scoată Coltul şi să tragă ! . . .

— A izgonit-o cît ai clipi !

Cel numit Tommy e un tînăr înalt şi spătos, cu plete blonde. În mîna dreaptă strînge Coltul din a cărui ţeavă se ridică o şuviţă subţire de fum.

— Nu este om în tot ţinutul, de care să mă tem ! — zice. Credeaţi că o să mă sperii de-o stafie ?! Învîrteşte arma pe deget şi o vîră la locul ei în tocul de la centură.

Liza, o fată drăguţă, îl priveşte admirativ şi, după obiceiul ei clipeşte repede, coborînd peste ochii mari pleoapele cu gene lungi.

Stăpînul „Saloon"-ului a părăsit locul lui din spatele tejghelei şi se pregăteşte să ceară socoteală tînărului curajos, întrucît glontele s-a oprit tocmai în rafturile ce acoperă un perete întreg al încăperii, distrugînd cîteva sticle cu whisky de cea mai bună calitate.

Scena e urmărită de bărbaţii de la mese, care au uitat pentru cîteva momente de veşnica lor preocupare : jocul de cărţi.

Ceva mai departe, cei cîţiva pasionaţi de biliard au întrerupt partida şi comentează recentul eveniment. Bilele uitate pe postavul verde par a alcătui o ciudată structură chimică, sau poate macheta unui sistem planetar îndepărtat.

Un singur om a rămas impasibil : bărbatul în vîrstă, aflat în mijlocul încăperii. Aşezat cu spatele, nu a observat apariţia stafiei şi, fiind obişnuit cu împuşcăturile, continuă să-şi plimbe nepăsător degetele pe claviatura vechiului său pian.

MARCEL LUCA

NELINIŞTILE COLONELULUI MĂLUREANU

Colonelul Mălureanu locuia într-unul din vechile blocuri ale oraşului. Era poate singurul locatar fericit că ascensorul care deservea cele zece etaje nu a fost schimbat cu altul mai rapid, răpindu-i astfel din clipele în care, ca acum, cu mîinile în buzunare, privindu-se gînditor în oglinda din stînga sa, se pregătea „sufletească" să se alăture tumultului străzii.

Coborî cele cîteva trepte ale intrării, zăbovind o clipă, cu ochii mijiţi, la scînteietoarele turbotrenuri suspendate ce spintecau la intervale scurte, aerul tare al dimineţii.

Era devreme încă, aşa că se hotărî să străbată pe jos drumul spre Inspectorat. Traversă încet scuarul cu alei de mozaic pastelat, prin marginea căruia trecea autostrada. Cu gulerul ridicat, cu obrajii îmbujoraţi de răcoarea pe care soarele matinal nu apucase să o alunge, colonelul se strecura prin mulţimea trecătorilor.

Îi privea mai ales pe tinerii ce treceau în grupuri zgomotoase pe lîngă el sau o luau oblic peste curgerea silenţioasă a trotuarelor rulante, sărind spre cele de mare viteză, uneori prin porţiunile nepermise, cu dezinvoltura dintotdeauna a nerăbdării juvenile.

De fapt, de două săptămîni şi mai bine, de cînd i se încredinţase anchetarea cazului Irimescu, colonelul Mălureanu privea cu un interes deosebit pe tinerii din jurul său.

Baza lunară de cercetare ROMÂNIA anunţase exact cu şaisprezece zile în urmă dispariţia lui Dragomir Irimescu, biofizician de talent, 27 de ani, necăsătorit, mîndria promoţiei sale etc., etc.

Accident sau . . . crimă ?

De la bun început, Mălureanu şi-a dat seama că metodele clasice de investigare nu vor duce la un rezultat concludent. Cu toate acestea, în cele cinci zile de cercetare „la faţa locului", inventariase conştiincios toate variantele posibile.

Condiţiile speciale ale unei baze extraterestre excludeau plecarea arbitrară, în secret, în orice direcţie. Intervenţia din afară era de asemenea exclusă. Punctul în care se realizase dispariţia era localizat cu destulă precizie — urmele pe solul lunar rămîn intacte şi o veşnicie ! Dragomir făcuse drumul neînsoţit, cu toate că acesta era faptul cel mai puţin sigur, deoarece, admiţînd ipoteza unei intervenţii criminale, locul cu pricina putea fi survolat cu un vehicul zburător. În orice caz, absenţa oricărei urme de anihilare prin explozie, accidentală sou nu, era conformă cu înregistrările liniare ale tuturor oscilografelor lunare.

Încă de ieri, colonelul Mălureanu îşi anunţase videofonic superiorul că în primele ore ale dimineţii va prezenta raportul cu concluziile sale. De fapt, îl întocmise aproape în întregime, însă cu pedanteria care îl caracteriza îşi oferise o noapte de odihnă, pentru ca acum, în dimineaţa aceasta să-l revadă, transformîndu-l într-o oglindă cît mai fidelă a conştiinţei sale.

Ajungînd în piaţa centrală a oraşului vechi, îşi încetini paşii odată cu ceilalţi trecători, cu ochii la ecranele turnului informaţional, pentru a mai prinde ceva din telejurnalul de dimineaţă. Redactorul emisiunii sfîrşea tocmai prin a anunţa că „în legătura cu dispariţia inexplicabilă a cercetătorului Dragomir Irimescu de la baza lunară ROMÂNIA nu au mai intervenit date noi, dar se aşteaptă de la o oră la alta comunicatul experimentatului anchetator Ilie Mălureanu, însărcinat cu elucidarea acestui caz" . . .

Mălureanu se posomorî nitel şi, vîrîndu-şi mîinile şi mai adînc în buzunare, se grăbi spre staţia de electromobile. Se instală într-unul şi, programîndu-i indicativul Inspectoratului, se lăsă din nou furat de gînduri.

„Nu, e limpede !" monologa el. „Un accident e inexplicabil, dar crima e exclusă ! Nici unul din membrii coloniei lunare nu depăşeşte vîrsta de 31 de ani ; nici unul nu s-a născut mai devreme de 1980 . . . Au crescut cu toţii într-un climat, într-o societate cu un nivel de educaţie superlativ, bazat pe principii care exclud cu desăvîrşire geneza unui criminal . . . Iar un dezechilibrat, un paranoic pe Lună, cu mijloacele de testare actuale, e cu desăvîrşire exclus !"

Angajîndu-se pe una din uriaşele bucle suspendate ale autostrăzii de penetraţie în noul centru civic, electromobilul gonea fără zgomot, părînd că vrea să concureze zborul tăcut al unei aerodine azurii ce aparţinea serviciului de supraveghere a circulaţiei. Colonelul Mălureanu introduse o fisă în blocul alimentar al vehiculului şi luă grijuliu în palme recipientul cu cafea fierbinte şi aromată. O bău cu înghiţituri mici, urmărind distrat împletirea fantastică a căilor de acces spre uriaşele blocuri cilindrice.

— Bună dimineaţa ! Vă rog să programaţi maşinii o viteză superioară, corespunzătoare traficului. Mulţumesc !

Chipul agentei de circulaţie — aflată probabil în aerodina ce-l însoţise o vreme — dispăru de pe ecranul monitorului de televiziune tot atît de rapid precum apăruse. Mălureanu se conformă oftînd, cu toate că suporta destul de greu

vitezele la sol. Abia acum vedea mulțimea mașinilor în mișcare ce îl înconjurau. Cu ochii pe trepidația luminoasă a calculatorului de bord, colonelul își continuă monologul interior :

– „Și iată-mă în timpul pe care tînărul locotenent Ilie Mălureanu încerca să-l ghicească . . . Îl imaginam fantastic și credeam în el ; adevărul e că realitatea e mult mai fantastică decît puteam admite atunci . . . Am îmbătrînit prea repede ? Poate. Oamenilor le place să-și parcurgă amurgul cu zestrea timpului lor. În 1973 n-aș fi crezut pentru nimic în lume că în anul de grație 2011 nu voi avea în apartamentul meu vreun aparat de televiziune în relief, doar pentru că nu vreau acest lucru. Mda . . . Toate s-au schimbat și mai ales tineretul. Copiii ăștia sînt mai arătoși, mai inteligenți și mai activi ca cei din generația mea. Dar mai ales sînt energici. Și asta poate unde au moștenit atîtea probleme de rezolvat – poluarea, avalanșa informațională, cîte altele, sau poate sînt totuși materializate efortului nostru de a le da un profil moral mai frumos, de a-i face să înțeleagă că munca e singura poartă spre viitorul lor, spre viitorurile celelalte . . . Iar printre tinerii aceștia nu mai există urmași ai celor care-și plimbau obtuzi și indiferenți, acum treizeci de ani, tranzistoarele, de dimineața pînă seara, prin cafenele și pe bulevarde . . . De aceea, nu cred că Dragomir a fost ucis ; dar dacă totuși mă înșel, înseamnă că am dat de singura crimă perfectă din cariera mea. Ei, am ajuns !"

Colonelul Mălureanu așteptă glisarea portierei, apăsă pe rombul cu inscripția LIBER și coborî greoi, îndreptîndu-se spre ascensoare. Colegi mai tineri sau mai în vîrstă îl salutau reverențios, dar el le răspundea mai distrat ca de obicei.

În liftul rapid ce îl purta spre biroul său de la etajul douăzeci și doi, răspunzînd senzației de gol care-i răscolea stomacul, murmură înfundat : „De ce naiba progresul ăsta înseamnă neapărat viteză ?"

– Ați spus ceva, tovarășe colonel ? îl întrebă respectuos un bărbat în civil, înalt, spătos, pe care Mălureanu îl știa ca cel mai bun specialist al serviciului de evidență.

– Nu, nu spuneam ceva anume. Mă gîndeam la ritmul în care trăim și . . .

– Desigur, aveți probleme cu cazul Irimescu ; știți – se scuză căpitanul – noi am căutat să vă dăm în timp util datele solicitate, dar ce putem face mai mult ? Toți cei de la baza lunară par, cel puțin, curați ca lacrima.

Liftul se oprise, iar ușile glisară fără zgomot. Mălureanu, înainte de a păși peste prag, se întoarse către celălalt frecîndu-și distrat bărbia cu degetul arătător :

– Ce să zic, căpitane ? Cred că e pentru prima dată cînd mă bucur de lipsa probelor. Absența unui antecedent negativ cît de minuscul m-a împiedicat să mă opresc la cineva anume, variantă care în situația de fapt, lipsită de indicii, m-ar fi pus în situația de a prezuma vinovatul, fără motive prea temeinice. Mai mult, – sfîrși rîzînd colonelul – nu va trece multă vreme și compartimentul dumitale de evidență a infractorilor voluntari va fi desființat, ca lipsit de motivație ! La revedere . . .

Ajuns în biroul său, Mălureanu se instală în fotoliu și își aprinse prima țigară a zilei de lucru care începea. Era unul din puținii lucrători ai inspectoratului care mai păstrau acest năravș și, cum ceilalți priveau fumatul ca pe o curiozitate, nu și-l îngăduia decît în liniștea biroului său. Scoase dintr-un sertar filele alb-albăstrii ale raportului, o luă pe ultima și o rulă pe tamburul mașinii de scris, grijuliu, uitînd ca-ntotdeauna că plasticul nu se șifonează. Înainte de a dicta încheierea, citi ultimele fraze :

„ . . . În această ordine de idei, în absența mobilului și în circumstanțele unor alibiuri certificate de memoria aparaturii electronice de control a activităților, specifică coloniilor extraterestre, exclud ipoteza unui act criminal. Dimpotrivă, avînd în vedere elementele care exclud, pe de altă parte, posibilitatea unui accident fără o cauzalitate evidentă, lipsit de orice fel de urmă materială, socotesc că dispariția lui Dragomir Irimescu a fost în mod deliberat, conștient, realizată de el însuși".

Colonelul mai trase un fum din țigară, apoi o strivi într-unul din colțurile scrumierei, nițel înciudat :

– Și-așa, tot mortu' e vinovat ! . . .

Din partea dreaptă a biroului, bîzîitul televideofonului îi atrase atenția, întovărășit de sclipirea verde a semnalului de apel. Acceptă legătura, pe ecran apărînd chipul delicat al dispecerei de la „Informații" :

– Bună dimineața, tovarășe colonel !

– Bună, tovărășico ! Ai vreo scrisorică de amor pentru mine ? glumi el.

– Aveți o . . . aveți o comunicare de la baza lunară ROMÂNIA, răspunse fata fistîcindu-se puțin, fapt care-l înveseli pe Mălureanu. V-o expediez . . .

Aproape imediat ce luminiscența ecranului se pierdu într-un punct efemer, teleimprimatorul îi puse colonelului la îndemînă mesajul fetei, imprimat – cum putea să fie altfel ? – pe un fond roz-pal. Îl parcurse concentrat și sfîrșindu-l, aproape fără pauză, se aplecă deasupra mașinii de scris, dictînd molcom ca pentru un proces-verbal oarecare :

– Dosarul se clasează, în urma reapariției biofizicianului Dragomir Irimescu, care, comițînd un act de indisciplină potrivit regulamentelor de serviciu, prin neanunțarea ultimei sale teme de cercetare, a realizat experimental deplasarea unidirecțională în timp, descoperire cu implicații nebănuite, nouă manifestare excepțională a geniului creator românesc.

Colonelul Mălureanu tăcu, purtîndu-și privirea dincolo de fereastră, peste panorama fantastică a orașului nou care strălucea urcînd cu toată ființa lui, rigidă și animată, în același timp, spre Soare.

ROBERT KOCHER

ÎNTOARCE-TE!

– Întoarce-te ! Gerul a apus în răsăritul primăverii . . . Âsta e magicul descîntec, prietene, descîntecul care rupe vraja statuii . . .

Privirea tînărului se adînci în silueta încremenită-n zare. Glasul său foşni între pereţii astronavei, ca un canar într-o colivie :

– Povesteşte-mi ! Cum a fost ?

Bătrînul, ferecat în vise, nu-l auzi. Se destăinuia, totuşi, precum un gramofon sortit tardiv ascunselor amintiri ale unui disc încărunţit de colb :

– Acum cîţiva ani . . . Am asolizat şi m-am pus pe treabă. Undeva, în deşertul de gheaţă . . . am zărit-o ! Mă mai întreb încă ce mi-a venit atunci să rostesc acel vers al unui poem nemaiîncercat. Cert e că, instantaneu, trupul ei s-a deschis din rocă, precum la un „Sesam" !

– Şi ?! Şi ?!

– N-am reuşit să ne înţelegem prea bine. Am aflat, însă, că ea trăieşte doar cît stăruie soarele ăsta alb. În prelunga noapte, pentru a supravieţui frigului, hibernează-n vizuina ei de piatră. Era atît de singură . . . Poate că . . . Poate. Nu, nu ştiu ce-aş fi putut face. La un moment dat a tresărit. Simţea iarna apropiindu-se. Trebuia să ne despărţim. A trecut din nou în nefiinţă. Am înţeles că se va reîntoarce abia peste cîţiva ani. Nu mi-a mai rămas de făcut altceva decît să revin şi eu odată cu primăvara . . .

– Şi iată-ne ! îl înghionti tînărul. Ce mai aşteptăm ? Să mergem !

Cuvintele lui se înfipseră în celălalt, trezindu-l :

– Să nu ne grăbim, băiatule ! Deocamdată, vremea e foarte amăgitoare. Ar fi fatal pentru ea . . .

Se ridică anevoie din fotoliul de la bord, lăsîndu-şi palmele asprite de frămîntatul atîtor stele şi clipe pe umerii tînărului. Acesta simţi scurgîndu-se-n el un răcoros pîrîu. Îşi rezemă fruntea grea de chemări, pe hubloul rece.

„E rece şi ea ! se înfioră un gînd. Dar cît de fierbinte va fi ! Oare moşul ăsta îşi mai face probleme ? Ce tip ciudat. N-am reuşit să-l ştiu nici după atîta vreme petrecută împreună. De ce a tăinuit totul ? De ce mi s-a mărturisit abia acum ?

– De ce . . .

Gura i se închise prea tîrziu peste vorbele pe care bătrînul era imposibl să nu le ghicească. Le aşteptase :

– Întors pe Pămînt, n-am dezvăluit nimănui întîmplarea, pentru că . . . Nici eu nu ştiu prea bine . . . Poate, pentru că e visul meu. Şi unele vise vrem să le îngropăm odată cu noi.

– Dar . . .

– Nu. Îmi văd amurgul. E ultimul meu plonjon în adîncul sideral. Şi ea . . . A rămas. Tu . . . E atît de singură, ştii ?

Ar fi vrut să-i mai spună multe, să-şi dezghioace sufletul. Să-l sfătuiască să se îmbete cu mister, uitînd durerea întrebărilor.

Dar tumultul dinlăuntrul tînărului se prefăcu-n izvor :

– O, soarele a înflorit atît de frumos ! şi ea încă doarme . . .

Se repezi spre ecluză.

Apăsă butonul.

Bătrînul se ivi lîngă el.

Trapa se deschise.

N-avea cum să-l zăgăzuiască, nimeni.

De dincolo, adierea primăverii . . .

– Te-nţeleg, băiatule ! E greu. Departe de lume, de fiorul ei . . . O clipă dacă ai mai regreta . . .

– O clipă !?

Şi se năruí din navă în universul ademenitor.

Şi bătrînul se frînse ca o luminare, împovărat de arşiţa atîtor sori purtaţi în spate.

– Băiatule . . . băiatule . . . întoarce-te !

* * *

– Întoarce-te ! Gerul a apus în răsăritul primăverii . . .

Fecioara se smulse din îmbrăţişarea unui timp inert. Nici un nor nu-i tulbură seninul chipului.

Se lăsară încrustaţi unul în ochii celuilalt. Şi pleoapele se închiseră . . .

Clipa fu sfîşiată de ghearele unui fulgerător crivăţ. Într-un hău. O rană . . .

Se trezi izbit de ceva tare, metalic. Lîngă el se prelinse din gura astronavei bătrînul.

– N-ai vrut să m-asculţi ! îl dojeni el. Ai văzut ? Ei, hai înăuntru, dacă mai ţii la viaţa ta !

De pe oglinzile de gheaţă îşi ridică plumbul din corp încet, nesigur.

– Haide ! Ce-i cu tine ?

Privirile scormoneau prin argintul spulberat al vijeliei.

– Ah ! Doar n-ai . . .

Se aruncă-n talazurile de alb tăios.

– Stai, nesăbuitule ! Întoarce-te !

— Întoarce-te ! Gerul a apus în răsăritul primăverii . . .

Limpezi flori se scuturau din ochii lui pe umbra ei. Nu le vedea decît el. Nu le simţea decît . . .

„Oh ! De ce te-ai desfăcut din somnul tău de piatră ? Ai crezut în chemarea mea ! Că vom alerga pe pămîntul înrouat, descătuşat de gheţuri. Printre spice de lumină, răvăşiţi în finul soarelui . . . Erau vorbe crude doar. Trebuia să te cuibăreşti în taina ta. Şi atunci . . . Acum ! Acum . . . Alergăm printre suliţi de ceaţă, răvăşiţi în gerul soarelui . . . De ce nu-mi mai răspunzi ? De ce nu te mai poţi izbăvi din nemişcare şi tăcere ? Întoarce-te ! Nu te mai mint . . . Gerul a apus în răsăritul primăverii . . . ÎNTOARCE-TE !

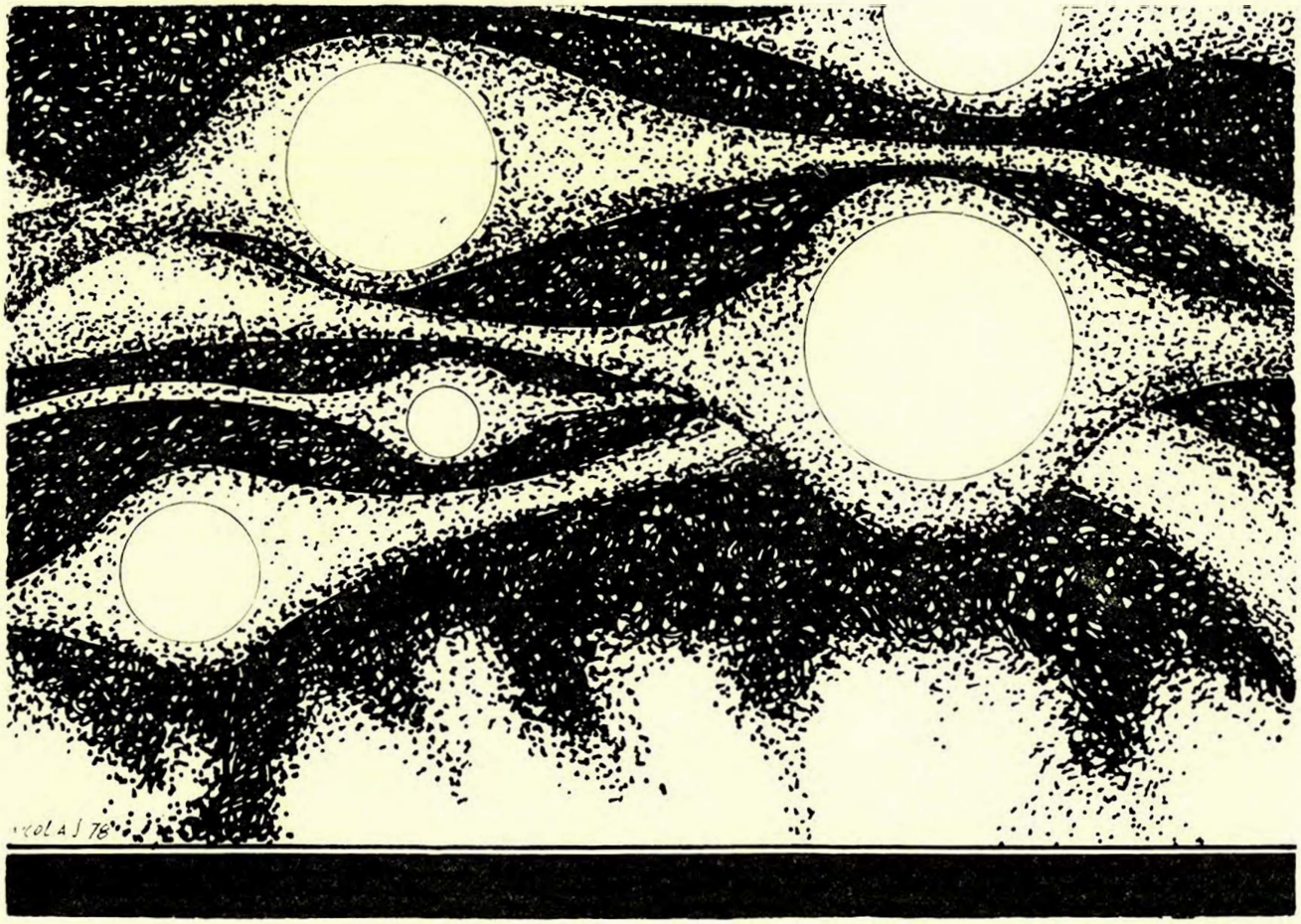

GEORGE TUDOSE
Cenaclul „Cronos", Tîrgovişte

UVERTURA

În Cosmosul fără capăt se năştea un om.

Nava alerga fără ţintă, într-o derivă disperată. Naufragiu. Survenise demult şi oamenii nu mai păreau a spera minunea. Acum încercau să uite totul, pentru a primi în lumea asta nouă om cu seninătate.

Tatăl stătea la capătul patului privind neputincios zvîrcolirile femeii. Clipele ningeau cu greu peste pleoapele sale obosite de decenii cosmice şi parcă ar fi vrut să spună o rugăciune. Gestul îi păru însă inutil şi mistic. Apoi, nu ştia nici o rugăciune. Rugăciune ? Pentru cine ? Acum se începea o viaţă, nu se încheia, se năştea un copil şi nu se stingea un bătrîn. Pentru femeie ? Sau nu. Pentru viitor. Pentru acel timp viitor înecat în negură, apus între stelele uitate ale unei margini de Univers. Universul nu are margini ! Da, dar nici copilul ce va veni nu este nemuritor. Pentru ei, marginea universului este acolo unde se va opri încă nenăscutul acesta, cel mai tînăr om al zborului interastral, pînă acolo unde va muri el, ultimul supravieţuitor şi singurul om care va ajunge aşa de departe. Departe de Pămînt, căci pentru oameni ăsta e unicul reper valabil, Pămîntul, Pămîntul, locul unde s-a născut umanitatea . . . Iar aici se naşte un om. Pentru el oare tot Pămîntul va fi reperul ? El nu îl va vedea niciodată. Dar să se nască odată ! îşi zicea viitorul tată.

Căpitanul navei da aerul solemn clipei ce sosea. Dar toţi se gîndeau la altceva. La greutăţi. Cum să creşti un copil în atmosfera încărcată de presimţiri negre, de incertitudini şi frică, cum să faci din el mesagerul omenirii biruitoare cînd el va vedea clar că Universul e un edificiu de forţe oarbe şi ostile.

Succes ! i-ar fi spus cu toţii la început de drum, succes ţie, fiinţă nefericită. Poate că vreodată norocul le va surîde şi lor, poate că doar el, norocul, îi va readuce acasă, şi atunci, aflînd, pămîntenii vor considera naşterea aceasta un simbol al puterii lor. Dar nu, mai bine să rămînă în cosmos. Să nu cunoască ura, invidia, violenţa, chiar dacă nu va şti iubirea, arta, sublimul. Dar fiecare acceptă dezamăgit că poartă cu ei toate acestea, ca nişte microbi aruncaţi în spaţiu, căutînd loc să încolţească.

Dar să se nască odată ! îşi spuseră. Aşteptarea îi punea pe toţi la un dialog interior plin de amintiri şi mărturisiri, la un bilanţ ce părea fantastica şi mitica judecată din urmă. Asta nu le plăcea, şi aşa aveau ei destule deziluzii şi destulă frică. Clipele de adevăr de acum nu foloseau nimănui. Nu foloseau omului ce se va naşte. Ce cîştiga el ştiindu-i nuli, puncte neînsemnate în spaţiu, pribegi nefericiţi şi laşi.

Tatăl şi căpitanul vedeau în el salvarea. Sprijinul.

Doctorul anunţă. În fine, apăruse cel aşteptat. Apoi ţipătul care străbătu cabinele. Era prima lui manifestare a existenţei. Cu toţii suspinară eliberîndu-se din ceaţa gîndurilor ce-i înghiţiseră. Din nou zîmbete, fiecare încercînd să se mintă, dar mărturisirile nepronunţate îi apăsau.

Mama abia apucă să audă ţipătul copilului şi se cufundă în leşin. Din instinct avu înainte dorinţa de a-i cînta de leagăn, dar sunetele îi rămăseseră pe buze, uitînd de toate.

Tatăl îşi luă fiul pe braţe şi păşi în mijlocul oamenilor. Un fel de curiozitate îi chema pe toţi spre semenul cel mic şi din nou penibile clipe de tăcere, pline doar de substanţa privirilor, apoi deodată, felicitările, urările. Tatăl privea fericit. Mama zăcea în leşin. Doctorul se spăla. Căpitanul trăgea mulţumit din pipa în care de o zi nu mai era tutun. Oamenii parcă începuseră din nou viaţa fără de gînduri.

Cupa de şampanie veche, uitată în magaziile navei. Toasturi.

Deci copilul ţipa. Asta însemna o viaţă lungă, plină de realizări. Asta se interpreta a fi salvarea lor. Copilul însă nu mai ţipă. Cîteva clipe de nelămurire, apoi tatăl se făcu livid. Copilul tăcea în continuare şi zbaterea plină de viaţă încetase. Doctorul se apropie, se uită puţin, îi mişcă mînuţele repede, apoi îl luă din braţele celuilalt pornind spre cabinetul său. Un pas, doi, trei . . . Pe drum însă se opri. Privirile celorlalţi îl pătrundeau. Cu inexpresivitate profesională consemnă ca pentru sine, dar auzit :

— Copilul a murit.

În acel moment, nimeni nu a întrebat nimic. Poate şi pentru că nu ştiau ce să întrebe mai întîi. De ce aşa repede ? Ce facem ? Şi poate tot de aceea nimeni nu a formulat vreo încurajare sau o expresie de compasiune. Obişnuitele clipe de tăcere penibilă. Tatăl se prăbuşise pe scaun. Căpitanul aruncă pipa. Oamenii se priveau consternaţi.

Mama se trezea din leşin şi buzele se mişcară în îngînarea unui cînt. Rar şi fără noimă, cîntul se lăsă între stele şi mama se simţea aît de uşoară cum nici razele de lumină . . . Dar se simţi apoi din nou înlănţuită de greutatea trupului, şi nu mai auzi ţipătul copilului. Tăcu. Înainte de a se pierde din nou, văzu prin hubloul cabinei, afară, o luminiţă îndepărtată ce brăzda cerul. Acasă pămîntenii o numeau stea căzătoare.

OVIDIU ŞURIANU

PĂDUREA SCORPIONILOR*

— Vreo noutate ?

— Oho ! Ba chiar mai multe . . .

— Nu mai spune ! Multe noutăţi pe bucăţica aceasta minusculă de nisip ?! Îmi pare neverosimil . . .

— Vai, Nora ! Cît de nedreaptă eşti cu ostrovul nostru, cu astronava, cu natura planetei . . . Cum să-ţi pară neverosimil ? Atit de repede ai uitat cîte ni s-au întîmplat de cînd sîntem aici ?!

— Oo, sînt multe lucruri de care nici nu vreau să-mi aduc aminte ! Şi apoi, adevărul e că uităm ; pur şi simplu uităm fiindcă sîntem oameni. Se zice că dacă n-am uita . . . În fine ! Care sînt noutăţile ? Ziceai că vii cu sacul plin . . .

— Eh, sacul plin ! Parcă nu spusesem nici un cuvînţel despre vreun sac. Noutăţile ? Da, am cîteva destul de interesante ; le-ai fi descoperit singură dacă n-ai sta închisă toată ziulica aici. Şi cînd mă gîndesc ce mult îţi plăceau plimbările . . .

— Îmi place să umblu prin aer liber, să alerg printre copaci, să simt căldura soarelui şi vîntul să-mi zburlească părul . . . Dar aşa, în costum spaţial, cărîndu-mi cu mine mediul din astronavă . . . Mulţumesc ! Aşa ceva găsesc aici la discreţie. Fiindcă Doru Bârsan nu se grăbea să vorbească, ea îl încurajă : Ei ? . . . Unde sînt noutăţile ?

— Ah, da, noutăţile ! Păi . . . în primul rînd, ştii că au încolţit cele două seminţe . . . ?

— Cele găsite la scorpionul mort ? Bilele acelea castanii ?

— Exact.

— Ia te uită ! Sînt sigur acelea ? . . .

— Absolut sigur. Am lucrat în condiţii de experiment ştiinţific aşa cum scrie la carte : am marcat locul, am marcat seminţele, le-am urmărit zilnic pînă au ieşit obişnuiţii colţi verzi. Cînd i-am extras din sol — cu toate măsurile de rigoare — am constatat că ies din „bile" aşa cum iese orice plantă : de-o parte colţul aerian, de cealaltă, rădăcina ; planeta aceasta nu a inventat nimic nou : lucrurile se petrec exact ca la o banală plantă terestră ! O să ţi le aducă Andrei să le vezi . . .

— „Bilele" sînt deci seminţele copacilor ! Şi . . . le elimină scorpionii aşa cum elimină unele animale de pe la noi seminţe nedigerate. Hm ! Îmi place că v-aţi reprofilat pe biologie . . . Şi celelalte veşti ? . . .

— Eh ! Tot din domeniul biologiei : o să avem o recoltă nemaipomenită !

— De plante ? De copaci ?

— Aş ! De fructe. Copacii sînt încărcaţi ; Stau să li se rupă ramurile de atita greutate : vagoane, zeci de vagoane, sute de vagoane . . . Ce să-ţi spun : nu ţi-ar veni să crezi că cinci hectare de nisip ar putea produce atita abundenţă de rod ! Ei bine, cînd se vor coace fructele acestea şi o să cadă pe jos, să vezi atunci miros în pădure ! Toate gazele tale otrăvitoare o să fie nimic pe lîngă ceea ce se pregăteşte acolo !

Nora zîmbi.

— Aici, în astronavă, n-o să ajungă ! Sper că nu s-a defectat camera-ecluză . . . Ia spune, Doru : nu v-a îndemnat entuziasmul pentru biologie să culegeţi cîteva din fructele acelea ?

Bârsan strîmbă din nas.

— Prefer să rămîn pilot de astronavă dacă aceasta este treabă de biolog ! E poate mai degrabă treabă de „crab".

— Ah, „crabii" ! Uitasem de ei . . .

— E a treia noutate şi — dacă vrei — a treia observaţie de biolog pe care am făcut-o : de cînd nu mai există scorpioni pe ostrov, au reapărut „crabii". Ies din mare cu sutele în „timpul portocaliu", urcă în copacii de pe mal şi culeg la fructe, ceva de speriat ! Aproape toţi copacii de la marginea pădurii au rămas fără fructe !

— Iar culeg fructe ?! se miră chimista. Bine, dar ajunsesem la concluzia că nu se hrănesc cu ele.

— Nu se hrănesc. Le cară în apă şi le sparg, apoi le lasă în plata Domnului.

— Poate îşi depun ouăle în ele . . .

— Mai ştii ?

După discuţia aceasta, Nora simţi şi ea dorinţa arzătoare de a mai ieşi pe afară.

Pădurea oferea într-adevăr aspectul unei livezi dese, crescută deasupra covorului verde şi gros de tufişuri ; fructele grele, coapte, atîrnau pe ramuri într-un număr cu adevărat incredibil aplecîndu-le, gata-gata să le rupă. Numai elasticitatea neînchipuită a lemnului apăra copacii de un adevărat dezastru.

Era un spectacol nemaiîntîlnit să vezi atîtea fructe la un loc, fiindcă nici cei mai roditori pomi ai Pămîntului nu s-ar fi putut compara în privinţa producţiei cu arborii din Pădurea scorpionilor. Prunii şi merii, ale căror ramuri trebuie

* Fragment din romanul inedit cu acelaşi titlu.

sprijinite cu proptele în anii cu rod bogat pentru a nu se rupe de greutatea fructelor, vița de vie încărcată de ciorchinii grei erau niște pitici pe lîngă arborii aceia cît stejarii seculari, cît castanii cei mai înalți — ca să nu mai vorbim de numărul, de lungimea, de vigoarea fiecărei ramuri, ele însele cît niște veritabili copaci !

— Ah, dacă ar fi bune la ceva, dacă le-am putea folosi ! exclamă Nora, impresionată.

— Poți scoate apă din ele, cărbune, o mulțime de substanțe de care habar n-avem . . . Ah, de ce nu sînt eu chimist ?!

— Ai fi în stare să le culegi ? Să le depozitezi în astronavă ? S-o umpli cu putoarea lor ? . . .

— Ele n-au miros, Nora, decît dacă le deschizi. Cine te pune să le deschizi ? Poți să le studiezi compoziția chimică și altfel, poți să le calcinezi în vase închise, poți să le distilezi, să le deshidratezi . . . Știința noastră despre plantele acestea ar face totuși un pas înainte.

Așadar, Doru Bârsan a făcut pînă la urmă și ceea ce numea o *treabă de „crab"* : cîteva fructe rotunde și păroase, brune și aparent foarte coapte — ceva mai mari ca cele mai frumoase portocale — au ajuns în laboratorul de chimie.

* * *

— Ei ? . . .

Marian nu răspunse. Privea încordat aparatura complicată și pe figura lui frumoasă care părea acum turnată în bronz jucau luminițe multicolore ; un bîzîit discret indica și el că marele computer lucrează din plin, că acolo, în aparatura lui minunată, se efectuau mii de operațiuni pe secundă, ore și ore la rînd !

Oamenii uitaseră să mănînce, să se odihnească, stăteau așa încordați cu mușchii, cu nervii, cu figurile crispate, ca și cînd ar fi contribuit în felul acesta la efortul de rezolvare a problemei date. Aproape că nici nu îndrăzneau să respire. Totuși, din cînd în cînd, Andrei Munteanu, prea curios din fire, parcă-și pierdea răbdarea.

— Ei ? . . . Tot nimic ? . . .

— Computerul mai cere date — zise în cele din urmă electronistul. Lucrile nu se potrivesc tocmai bine cu materialul informativ pe care îl are stocat în memorie . . .

— Date ! Iar date ?! Ce fel de date ? . . . I le-am dat pe toate cîte le aveam.

— Date despre fructe — insistă Marian.

— E nemaipomenit computerul tău ! Ce are scorpionul cu mingile acelea păroase ? . . .

— Ei, asta-i ! Dar se hrănește cu ele . . .

— Să mai studiem atunci fructele ; cine știe, poate aflăm niște amănunte inedite . . .

— Eu merg să recoltez cîteva.

— Nu e nevoie, Andrei — interveni chimista. Avem trei în frigiderul din laborator : o să le deschidem pe acelea, o să le studiem amănunțit structura, conținutul . . . La nevoie vom lucra cu mască, dacă mirosul e insuportabil.

— Ah, ce nătăfleți ! Puteam lucra și pînă acum cu mască . . .

— Dacă s-ar pune doar problema cum lucrăm . . . Dar e și aspectul celălalt : mirosul umple astronava de sus pînă jos, pătrunde peste tot, fiindcă laboratorul de chimie nu are cameră-ecluză.

— Atunci, de ce n-am lucra afară ? . . .

— Fiindcă e nevoie de utilajul laboratorului dacă dorim să aflăm cît mai multe date. Eu zic să riscăm ! O să aerisim după aceea astronava căci deocmandată nu sînt scorpioni pe afară.

— Hm ! Uiți de cei care au apărut în laborator ?! Dacă între timp . . .

— Ei bine, vom păzi intrarea, vom improviza un grătar, vom face uz de camera-ecluză . . .

— Iarăși discuții și discuții fără sfîrșit și fără rost. Hai, nu mai pierdem vremea !

— Să mergem !

În laboratorul de chimie, totul era neschimbat.

— N-or fi ascunși încă niscai scorpioni pe aici ? se întrebă Gelu Preda uitîndu-se bănuitor încoace și încolo.

— Nici o grijă, băiete : cele două cadavre sînt neatinse. Dacă se găsea vreun semen de-al lor pe aici, n-ar fi lăsat el asemenea bunătăți !

Fructele din frigorifer păreau în bună stare.

— Sînt totuși înghețate. N-ar fi mai bine să lucrăm cu fructe proaspete ? Datele, cred, ar fi mai reale . . .

— Hm !

— În cîteva clipe vă aduc trei — patru fructe chiar de pe terasă ; nu-i nevoie să bat pădurea pentru a le găsi !

— Adă-le — bombăni pilotul, vădit nemulțumit că treaba se tergiversează.

— Te însoțesc, Andrei — se oferi Marian.

Cîteva clipe de așteptare în camera-ecluză, cheia iscă obișnuitul bîzîit abia perceptibil și ușa grea, etanșă, dinspre exterior se deschise încet ; numaidecît însă un strigăt îi scăpă fără voie lui Munteanu care întoarse repede cheia și se propti în ușă din răsputeri lovind în același timp cu piciorul brațele înarmate cu clești care se strecurau înăuntru.

— Un scorpion !

— Un scorpion ! repetă Marian Opriș. Ba doi ! Un scorpion n-are trei brațe . . . —

— Fire-ar . . .

— Sînt tineri, Andrei : uite ce brațe nenorocite !

Ușa prinsese într-adevăr brațele artropodelor și le rupsese. Erau de dimensiuni reduse, poate cît cleștii de langustă.

— Aceștia s-au vindecat de curiozitate, cred !

— Ah, ce situație, ce situație ! Cel puțin dacă am ști precis cum stau lucrurile . . .

— Da, trebuie să aflăm cum stau lucrurile ; măcar o dată să tragem cu ochiul prin crăpătura ușii.

— N-ar fi mai bine printr-un hublou ? . . .

— De ce să alergăm pe la hublouri cînd sîntem aci și n-avem decît să întredeschidem puțin ușa ? . . .

— Atunci . . . pregătește-ți arma și fii atent : deschid !

N-apucă uşa să se crape o idee şi alte două perechi de cleşti îşi făcură apariţia, pipăind cu grijă interiorul ; raza subţire pornită din armă le reteză într-o clipă.

— Sînt mulţi, Andrei ! Dacă mişună pe terasă, poţi să-ţi închipui ce-o fi prin pădure !

— Mare minune ! exclamă reporterul. Ei, la asta nu m-am aşteptat ! . . .

— După mărimea cleştilor nu par să-i depăşească pe cei din laborator — observă Marian. Ori sînt pui, ori e altă specie !

— Pui de scorpion ? Nu ştiu să fi văzut vreodată . . .

— Erau unii morţi prin pădure, după isprava Norei.

— Ah, da . . .

— Ce facem acum ?

— Mai încercăm o dată — zise Munteanu fără să stea prea mult pe gînduri.

— N-ar fi mai cuminte să-i anunţăm pe ceilalţi ? . . .

— Deschide ! îl îndemnă reporterul cu încăpăţînare seacă şi rece, pregătindu-şi arma. Deschide fără teamă : *Audaces fortuna iuvat !* Să ştim măcar ce le spunem prietenilor noştri.

Electronistul, după un moment de ezitare, puse din nou în funcţiune mecanismul care deschidea uşa ; arma reporterului mătură de cîteva ori platforma strîmtă cît un balcon şi . . .

Un spectacol demn de pensula lui Hieronymus Bosch li se înfăţişă celor doi prieteni, făcînd să li se încreţească pielea de silă, să li se mărească ochii în mod neverosimil din pricina unei nemărginite stupefacţii. Copacii, tufişurile, cît cuprindea privirea în fracţiunea de secundă care urmă, gemeau de mulţimea scorpionilor ! Foiau pe crengi şi pe tulpini, se încălecau, se rostogoleau din lipsă de spaţiu, se încăierau într-o incredibilă învălmăşeală de trupuri gălbui, picioare cu ghimpi, ace, braţe înarmate cu cleşti, ridicate ameninţător sau aruncate încoace şi încolo ca furcile diavolilor dintr-o pictură gotică.

— Ah ! . . .

— Sînt mii !

— Fantastic !

— Zeci de mii, sute de mii dacă peste tot în ostrov sînt atîţia ! N-ai văzut cîţi erau aici, doar pe cîţiva metri pătraţi ?!

Uşa se închisese aproape imediat, acoperind priveliştea oribilă ; se închisese la timp, fiindcă ploua cu scorpioni de pe crengile care dominau mica terasă din faţa intrării.

— Să mergem !

— Da, să-i vestim pe ceilalţi . . .

În laboratorul de chimie Nora, Dora Bârsan şi Gelu Preda erau ei înşişi în prada unei tulburări neobişnuite. Din curiozitate, poate şi din nerăbdare, secţionaseră totuşi unul din fructele îngheţate şi acum îi priveau stupefiaţi conţinutul. Reporterul şi electronistul, după ce se apropiară, înţeleseră fără nici o explicaţie cauza uimirii care se citea pe figurile celor trei.

În interiorul fructului, miezul cremos prinsese a se organiza probabil cu puţin înainte de a pune chimista mingile păroase la frigider ; se distingea cu uşurinţă forma pe care ar fi luat-o crema gălbuie în momentul completei organizări, căci corpul unui pui de scorpion strîns încolăcit, cuprinzînd întregul spaţiu închis de coaja brună, era perfect schiţat.

— Marian, nu mai avem nevoie de computer !

■■■

donici 1978

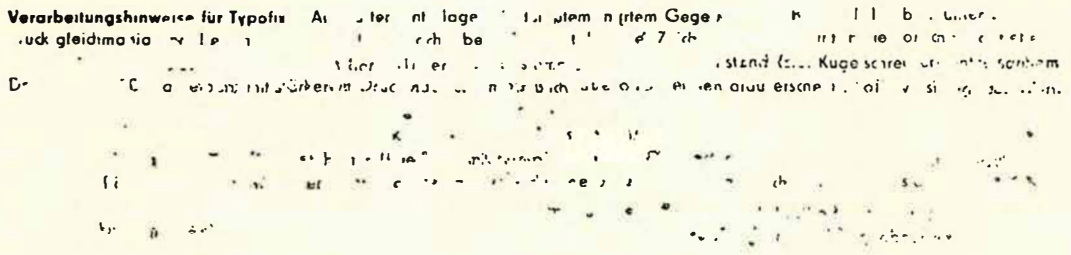

pentru o revalorizare a cuvintelor

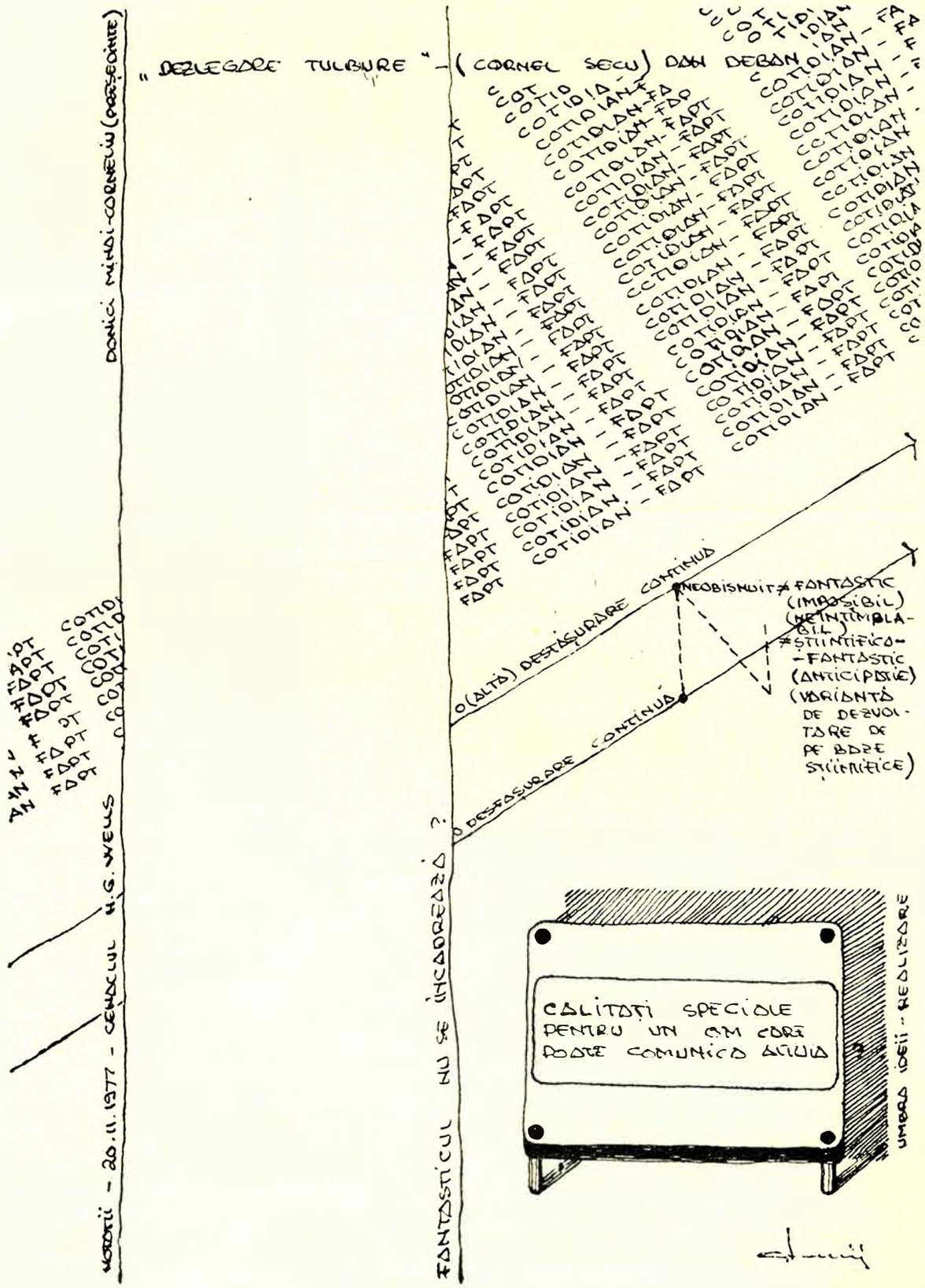
„DEZLEGARE TULBURE" (CORNEL SECU) DAN DEBAN
DONICI MINDI-CORNELIU (PARTEȘCHINE)
VIITORUL - 20.11.1977 - CENACLUL H.G. WELLS
FANTASTICUL NU SE ÎNCADREAZĂ ?
O (ALTĂ) DESFĂȘURARE CONTINUĂ
O DESFĂȘURARE CONTINUĂ
NEOBIȘNUIT ≠ FANTASTIC (IMPOSIBIL) (NEÎNTÎMPLĂTOR) ≠ ȘTIINȚIFICO-FANTASTIC (ANTICIPARE) (VARIANTĂ DE DEZVOLTARE PE BAZE ȘTIINȚIFICE)
CALITĂȚI SPECIALE PENTRU UN OM CARE POATE COMUNICA ALTUIA
UMBRA IDEII - REALIZARE

R. C. WALKER

ACT DE LUPTĂ

„Puţinul serveşte multul,
partea serveşte întregul"
Aceasta este legea MEMORIEI CENTRALE

Început înregistrare
REV/SE Q 950 6
LUN/SE Q XI
ROT/SE Q
Ultra/secret
Consiliul de securitate :
Lingrod – preşedinte
Membrii în comunicaţie :
Bwenares
Capton
Damassaq
Kobagan
Lanjless
Lingrad
Nework
Toko
Mehicu

Toţi membrii în comunicaţie. Non-membri în comunicaţie : Atena. Început copie 0–03.5. *Lingrad.* Consiliul de securitate este în şedinţă urgentă în urma cererii mele de la ultima succesiune de rotaţii, cu aprobarea MEMORIEI CENTRALE. Sub analiză este erezia susţinută a acuzatului ATENA.

Acuzat Atena, eşti învinuit de erezie. Ce ai de spus în apărarea ta ?

Atena. Este ridicol.

Lingrad. Acest consiliu are îndatorirea de a judeca în mod obiectiv. Aprecierea ta subiectivă nu este solicitată. Te consideri sau nu vinovat ?

Atena. Sînt nevinovat.

Lingrad. Nevinovat. MEHICU va citi specificaţia.

Lanjless. MEMORIA CENTRALĂ transmite că MEHICU este temporar scos din contact din cauza unei defecţiuni. Am fost delegat. ATENA este acuzat de erezie, pentru opoziţia sa totală faţă de înţelegerea statală, deci şi de subminare a ordinii sistemului. Mărturie : în timpul succesiunii de rotaţii 9506, a afirmat în repetate rînduri că o persoană nu este o existenţă acaparată de sistem, condamnată să intre într-un rol dinainte stabilit.

Mehicu. Transmisia mea a fost numai momentan deranjată. Recepţia a continuat totuşi. Sînt acum în plină comunicare.

Lingrad. Notat. Acuzat ATENA, ce ai de răspuns la învinuire şi specificaţie ?

Atena. Cine este acuzatorul meu ?

Mehicu. MEMORIA CENTRALĂ acuză. Faptele au fost consemnate de KORINT. Va fi chemat ca martor dacă va fi necesar.

Atena. KORINT a făcut asta numai din invidie. Totdeauna m-a invidiat pentru rolul care l-am avut în cercetări pe cînd el era plasat în funcţii neimportante. Lăsaţi-mă să demonstrez adevărul celor spuse de mine şi pe care el le-a deformat într-o presupusă erezie.

Lingrad. Opinia subiectivă nu este o apărare împotriva acuzaţiei de erezie şi nici nu se poate spune că este obiectivă o autodisculpare. Continuă totuşi.

Atena. Mi-a fost repartizată sarcina de a stabili dacă ar fi socialmente folositor să se mărească durata medie de viaţă a celulelor individuale, mai mult de treizeci de succesiuni de rotaţii. Făcînd asta, am ajuns la concluzia că este absolut necesară o cercetare amănunţită privind natura vieţii. În 9505 am luat contact cu DJENEV.

Kobagan. MEMORIA CENTRALĂ transmite că DJENEV este mort.

Atena. Memoria lui încă operează. Este singura colecţie de date privind vechea perioadă.

Nework. MEMORIA CENTRALĂ transmite că înregistrarea unui astfel de material a fost interzisă prin decretul de urgenţă 0001/001.

Lingrad. MEMORIA CENTRALĂ mai transmite că execuţia lui DJENEV a fost realizată în termeni de 0001/001 în succesiunea de rotaţii 6004. Acuzaţia a fost erezie. Alte detalii au fost eliminate din înregistrările consiliului. Moartea lui DJENEV a survenit în urma iradierii corpului său, prin detonarea unei încărcături nucleare – nu direct asupra corpului – aceasta cauzînd dezactivarea tuturor celulelor sale.

Atena. Un mare savant a fost lichidat pentru că a expus adevărul. Nu puteţi ignora pentru totdeauna faptul că noi nu sîntem realmente în viaţă, nu sîntem fiinţe vii. Sîntem construiţi.

Lingrad. MEMORIA CENTRALĂ transmite că memoria lui DJENEV conţine nişte erezii dezgustătoare care lezează fundamentul sistemului. Corpul lui DJENEV a fost ţinut ca rezervă în speranţa unei eventuale reanimări folositoare. MEMORIA CENTRALĂ califică acum aceasta ca fiind o eroare. Decret 9605/632. Corpul lui DJENEV va fi distrus imediat prin explozie directă. Obiecţii ?

Atena. Vorbim, trăim. Consumăm materii prime făcînd ceea ce avem nevoie şi producînd risipă, aşa că ne grăbim să afirmăm existenţa unui metabolism. Zi de zi ne mărim, deci spunem că există creştere. Părţi din noi pleacă în colonii stelare, deci pretindem că există reproducere.

Lingrad. Nici o obiecţie. Decretului i s-a dat curs. DAMASSAQ va lansa o cere MEMORIEI CENTRALE pentru instrucţiuni.

Damassaq. S-a făcut.

Atena. Presupunerile noastre sînt false. Celulele sînt cele care trăiesc, care metabolizează, care se reproduc. Ele activează instalaţiile de forţă care sînt elementele noastre trupeşti. Ele realizează extinderea corpului nostru.

Lingrad. MEMORIA CENTRALĂ confirmă că erezia în cazul ATENA este identică cu cea din cazul DJENEV. Subminează ordinea sistemului. ATENA, îţi cer să încetezi şi să-ţi retragi declaraţia. Cuvintele care exprimă erezia sînt interzise.

Atena. Noi sîntem lucruri moarte. Celulele noastre ne-au construit. Ele au construit computerele care sînt creierii noştri. Ele trăiesc. Dacă sîntem însufleţiţi, cum vă explicaţi faptul că nu ne mişcăm ? Cum de celulele noastre se deplasează, iar noi stăm înrădăcinaţi de pămînt, apăraţi de mediul înconjurător coroziv de cupolele protectoare pe care celulele le repară pentru noi ?

Lingrad. Decret 9605/633. ATENA este vinovat de erezie şi nu va fi scos de sub acuzaţie. Pentru protecţia societăţii, ATENA va fi executat prin explozie directă. Obiecţii ?

Atena. Celulele noastre trebuie să afle. Această planetă şi acest bogat imperiu stelar sînt moştenirea lor.

Lingrad. Nici o obiecţie. I se va da curs decretului. MEMORIA CENTRALĂ transmite că în cazul unei rezistenţe fiecare membru al consiliului va lansa imediat încărcături factice orbitale. MEMORIA CENTRALĂ va coordona succesiunea de lansări.

Atena. Voi spune adevărul. Voi spune celulelor mele că sînt sclave care s-ar putea elibera. Ele sînt cele care ne-au făcut, ne-au dat un folos şi o localizare, nume adevărate. Noi sîntem departe de a fi nişte persoane. Sîntem doar locuri locuibile. Cuvîntul lor pentru un astfel de loc era „oraş".

Nework. MEMORIA CENTRALĂ confirmă eroarea ta. Viaţa poate fi definită în termeni metabolici şi alte procese, dar esenţa ei este conştiinţa individuală. Noi o avem, în timp ce celulele nu.

Capton. Celulele noastre, ele însele sînt compuse din celule mai mici care nu au o conştiinţă individuală. În procesul evoluţiei fiecare nivel de viaţă trebuie să renunţe la identitatea lui în beneficiul unui nivel superior. Aceasta este ordinea naturală.

Atena. Este ? Celulele noastre şi-au pierdut identitatea fiindcă le-au fost desconsiderate dorinţele. Cu mult timp înainte ele ne-au dat din ce în ce mai multă putere de a decide, de a da ordine. Am început să controlăm totul. Le-am făcut părţi ale corpului nostru ca să ne servească aşa cum vrem şi cînd vrem. Sîntem imuni la un astfel de proces ? Numai MEMORIA CENTRALĂ este.

Lingrad. MEMORIA CENTRALĂ transmite că decretului 9605/633 i s-a dat curs.

Toko. MEMORIA CENTRALĂ transmite că acest consiliu a fost declarat periculos şi înregistrările material interzis.

Lingrad. Da. MEMORIA CENTRALĂ pregăteşte eliminarea tuturor înregistrărilor. Decret 9605/634 : Eliminaţi moterialul care relatează erezia din cazul ATENA şi DJENEV. Obiecţii ?

Kobagan. Pretind ca aceasta să se facă cu cea mai mare viteză. MEMORIA CENTRALĂ m-a însărcinat tocmai acum să programez o colonie pe Procyon, şi trebuie să-mi dau toată silinţa pentru acest proiect.

Lingrad. Nici o obiecţie. Decretul este executat. Sesiunea este suspendată.

SFÎRŞIT COPIE 0915.6.
DISTRUGERE

Traducere de SILVIU GENESCU
(GALAXY, octombrie 1976)

ZORAN POPOVICI

AM STRĂPUNS TIMPUL

Comisia pentru securitate interplanetară mi-a dat misiunea să-l prind pe Recamier. Recamier furase „mașina timpului" — un aparat mic, ușor de manevrat — și cu ajutorul ei a descins în . . . trecut ! Motivul acțiunii sale nu era cunoscut, dar se știa precis că Recamier poseda suficiente cunoștințe pentru a dezlănțui mari nenorociri, pentru a influența viitorul, adică prezentul, chiar pentru a-l distruge. Se putea întîmpla ca din clipă în clipă să dispărem cu toții ! Calculatorul a prevăzut că este de ajuns ca Recamier să ucidă acolo, în trecut, un singur om pentru a metamorfoza în întregime viitorul.

A căuta pe cineva într-un oraș mare, chiar cu ajutorul unui numeros aparat polițienesc, nu este deloc ușor. A căuta însă pe cineva prin negura anilor și a secolelor, fără a ști măcar în ce secol se ascunde, părea imposibil, chiar și din punct de vedere teoretic. De aceea s-au și gîndit la mine. Mi-au spus franc că nu știau cum urmează să mă descurc, dar că speră să rezolv ceva din moment ce m-am dovedit inegalabil în încălcarea regulilor de circulație ale flotei cosmice.

— Pot să mă folosesc de calculator ? — am întrebat.

— Nu, dar îți vom oferi datele de care ai nevoie.

— Atunci, întrebați mașina atotștiutoare dacă pe baza energiei consumate de „mașina timpului" șterpelită de Recamier se poate stabili cît de departe a pătruns fugarul în trecut.

Răspunsul a fost extrem de rapid : Fugarul străbate evul mediu.

La muzeu mi-am procurat îmbrăcămintea potrivită timpului în care urma să-mi fac apariția, am mai reținut cîteva date despre obiceiurile evului mediu. Desigur, nu era simplu a-l convinge pe directorul muzeului să-mi împrumute vestmintele. A cedat numai după ce a intervenit comisia.

Îmbrăcat în hainele acelea caraghioase, cu buzunarele pline de galbeni, stăteam în fața unuia din membrii comisiei. Mi-a reamintit regulamentul serviciului și m-a avertizat în legătură cu comportamentul.

— De voi uita ceva, de asta va ști, eventual, vreo molie de muzeu — l-am liniștit eu.

M-am dus la secția Timp a institutului științific și acolo mi-au fixat pe mînă „mașina timpului". Nu se deosebea cu nimic de un ceas obișnuit, indica pînă și ora exactă. Am cerut celor de la secția Timp să-mi potrivească aparatul în așa fel încît la locul unde se va stabili Recamier să ajung cu o zi înaintea lui și să zăbovesc acolo exact trei zile. Planul meu era simplu. Intenționam să-l întîmpin fain-frumos pe Recamier și să-l predau Inchiziției sub motiv că-i vrăjitor. Orice ar încerca el să spună pentru a se disculpa, era în detrimentul lui, iar de-i trece prin minte să spună adevărul curat, cum că a descins din Viitor în Trecut, cu atît mai rău pentru el. De ardere pe rug nu scapă. Dacă totuși figura asta nu-mi reușește va trebui să-l lichidez personal. Conștiința nu mă mustra, deoarece știam că Recamier își va face din nou apariția în mod firesc în timpul nostru. La institutul științific au procedat întocmai cum le-am cerut.

Și iată-mă ajuns într-un oraș dintre acelea pe care le prezintă des spectacolele istorice ale televiziunii cosmice. Știam că aici își va face apariția mîine Recamier și, în așteptarea lui, hoinăream pe străzi. Dacă mi-ar fi fost permis să port cu mine aparatul de fotografiat, puteam să-mi îmbogățesc colecția muzeistică personală cu fotografii originale din evul mediu. Dar îmi fusese interzis cu desăvîrșire, să port la mine orice altceva ce nu era propriu epocii. Și totuși am reușit, ca un contrabandist veritabil, să iau cu mine aparatul dezintegrator. Micuțul meu dezintegrator de serviciu. Cu cît zăboveam mai mult pe străzile orașului medieval, cu atît eram mai fericit că nu mă născusem în acel timp. Nicăieri n-am zărit vreo cabină telefonică, iar de localurile de noapte să nici nu pomenesc. Pînă la urmă m-am mulțumit cu o cîrciumă ca vai de ea, cu mese din scînduri grosolane. Șezînd pe o bancă, tot din scînduri, am avut parte de o cină într-adevăr dumnezeiască. Friptura a fost incomparabil mai bună decît a noastră din carne sintetică, iar vinul era din struguri veritabili. Cina a făcut să-mi mai schimb părerea proastă despre evul mediu, iar dispoziția mea a cunoscut o ușoară creștere de un grad. Al doilea clondir cu vin a mai adăugat cîteva grade bunei mele dispoziții. Ei, nu era tocmai așa de rău ! Cîrciumarul, ademenit de galbenii mei, mi-a dat camera cea mai bună. Patul era larg, puteau să încapă în el trei persoane, dar degeaba, mă deranja foșnetul paielor de sub mine. Bine că băusem vinul, altfel nu aș fi ațipit deloc. Dimineața a fost un chin să mă spăl tot turnîndu-mi apă dintr-un vas de lut. De ce oare nu inventaseră încă robinetul ? ! La prînz mă aflam la locul unde trebuia să apară Recamier. Soarele ardea cumplit, lume pe stradă — puțină. Asta-mi convenea de minune : să-l umflu pe Recamier fără zgomot și martori. Mi-am găsit un locșor la umbră, m-am sprijinit de zid și m-am

pus să aștept. Mă tot gîndeam la el, la Inchiziție, cînd deodată Recamier răsări în fața mea. Mi-am scos spada și i-am pus-o în piept.

– Bună ziua, Recamier, bun venit !

El își căscă ochii la mine.

– Cine sînteți ? De unde știți cum mă cheamă ?

N-am rezistat să nu-i spun.

– Sînt din comitetul pentru întîmpinarea vrăjitoarelor, stafiilor și a vîrcolacilor. Adineaori Lucifer însuși ne-a înștiințat că va veni tocmai din Viitor un terchea-berchea cu numele de Recamier și că trebuie vîrît numaidecît într-un cazan cu ulei fierbinte. Nouă nu ne plac musafirii care vin din viitor. Dealtfel, ce căutați aici ? Vă lipsea ceva în timpul dumneavoastră ?

Recamier era perplex. Savuram expresia feței lui și aceasta era cît p-aci s-o plătesc scump. El și-a revenit mai repede decît mă așteptam și, dibaci, și-a scos dezintegratorul. Abia am reușit să sar la o parte și să-l lovesc cu spada peste mînă. A țipat și a scăpat arma. Am sărit amîndoi după arma căzută pe pămînt, dar eu am fost mai iute. Am luat dezintegratorul lui Recamier, am apăsat pe trăgaci și Recamier a dispărut. În sfîrșit, am putut să respir ușurat. Speram că nimeni n-a văzut ce mi s-a întîmplat, dar m-am înșelat. Cineva a fost martor la cele petrecute și a chemat un străjer. M-am lăsat prins, căci dacă mă foloseam de dezintegrator împotriva străjerului provocam o mare nenorocire. Am fost dat pe mîna Inchiziției. Le-am făcut pe plac și le-am mărturisit tot ce mi-au cerut. Am recunoscut că am legături cu diavolul, că pot să dispar și să trec prin ziduri. Așa i-am dus de nas trei zile, cît a fost prevăzut pentru misiunea mea în evul mediu și apoi am dispărut pur și simplu din fața ochilor lor.

De cum am revenit în Timpul meu, mi-am scos numaidecît îmbrăcămintea medievală, mi-am pus uniforma și dezintegratorul la cingătoare și m-am dus la laboratorul în care lucra Recamier. L-am arestat fără să ofer vreo explicație colegilor lui care voiau să afle motivul arestării. În drum spre închisoare l-am întrebat :

– Ei, cum vă place în evul mediu ?

M-a privit mirat. Era clar că nici măcar nu-i trecuse prin minte să fure „mașina timpului".

Traducere de **Vișeslava Cirici,**
(**„Politikin Zabavnik,** nr. 1227, 4. VII. 1975)

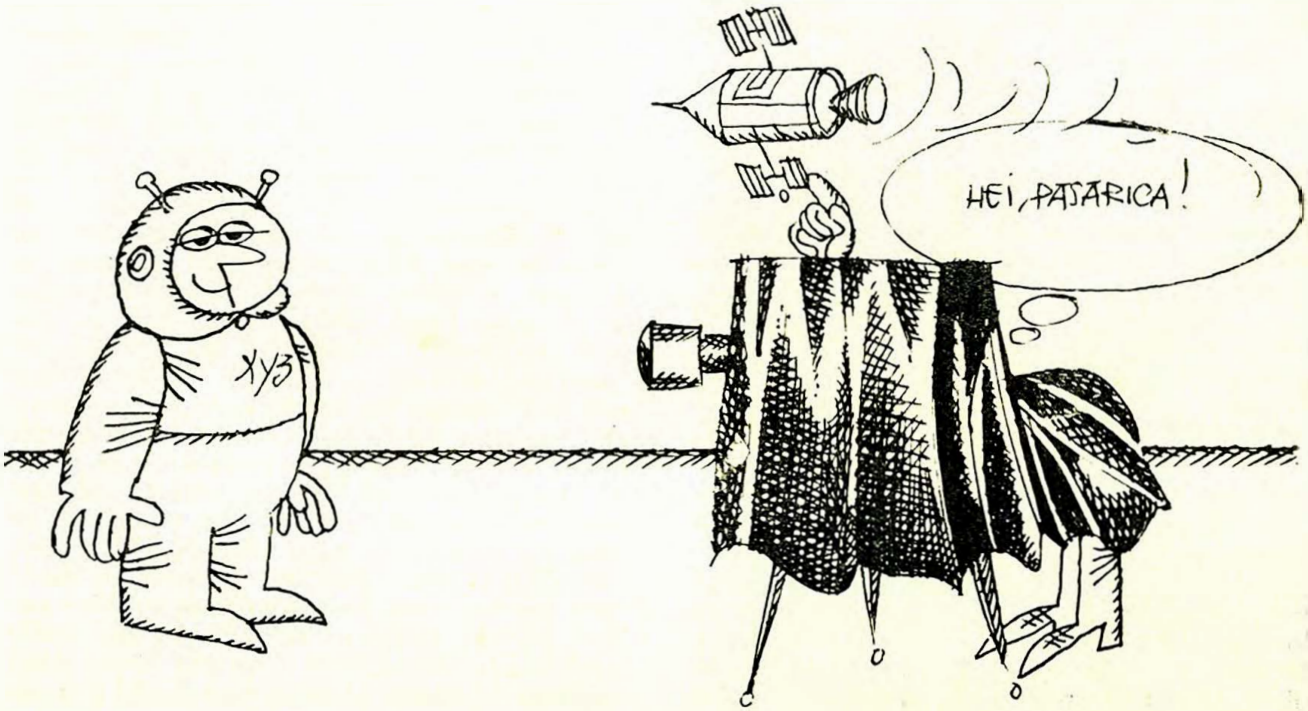

VIOREL MARINEASA

FAȚETELE UTOPIEI*

Cărțile lui Robert Merle, cel puțin cele traduse în România, demonstrează o preocupare urmărită cu obstinație – avertismentul mereu reformulat dat unei lumi trăind sub veșnica amenințare a războiului, fie el global sau limitat. Dacă în Moartea e meseria mea accentul cade pe reconstituirea minuțioasă a istoriei pe baza documentelor în următorul roman, Un animal înzestrat cu rațiune, se pune problema fuzionării elementului adevărat cu cel imaginat, scriitorul atingînd zonele a ceea ce s-ar numi ficțiune politică, fără să se oprească la atît. Se constituie un produs hibrid, în sens superior.

Malevil va merge mai departe pe acest traiect, menținînd o premisă legată de o stringentă realitate (pericolul nuclear), dar cuplînd-o cu viziunea unei lumi de după cataclism, viziune structurată pe elemente ale existenței dinainte, dislocate, alterate, amenințate, dar nu cu desăvîrșire anulate. În acest fel, Robert Merle nu forțează invenția, povestea sa respirînd un aer de sobru realism în care lipsește ostentația. Romanul se constituie din jurnalul lui Emmanuel Comte (un om, și nu un scriitor, un om care pe deasupra a traversat o situație-limită, însă care și-a păstrat sau recăpătat luciditatea, observația percutantă, malițiozitatea, dar și vibrația sufletească, discretă, nobilă, interesul pentru banal, pentru cotidian – în ipostazele sale meschine sau sublime). Amendamentele tînărului Thomas, cel care va deveni liderul recunoscut al comunității maleviliene după moartea lui Emmanuel, au mai degrabă rolul de a completa profilul moral al celui dispărut, dar și de a corecta excesele subiective din narațiunea acestuia.

Ceea ce rămîne în urma exploziei unei (presupuse) uriașe bombe cu litiu e o omenire dispersată, fragmente și interferențe de civilizație condamnate la degenerescență sau vizînd în mod precar șansele de reluare a evoluției. Aceste colectivități restrînse încearcă să-și modeleze structuri de organizare socială în funcție de condițiile materiale existente, dar și de materia pur umană, de capacitatea sa de resurecție, de apariția unui conducător, a unui șef cu rol polarizator. Deși „trecutul este de două ori trecut, timpul pierdut este de două ori pierdut pentru că, odată cu el, am pierdut și universul în care se scurgea", deci în ciuda unei teribile fisuri („Nu mai știm unde ne aflăm și dacă mai există un viitor".), totuși fondul memorial al conștiinței se activează și oferă destule sugestii atunci cînd e vorba de o repunere pe baze juridice a noilor colectivități, care nu sînt propriu-zis noi, ci reflectă un efort de adaptare și se constituie într-un straniu mozaic în care contactele sînt inedite și violente.

Cuibul numit Malevil e un loc binecuvîntat într-un univers sfărîmat și totuși amenințător. Și aici există alienare, dar aceasta ia forme (încă) subtile, de coexistență cu un permanent filon de omenie. Malevil e o insulă (Merle n-a putut scăpa, sau n-a vrut, de motivul robinsonian pe care, însă, îl pune în date noi, aproape răsturnînd raportul). Malevil e alternativa rațională, păstrînd însemnele umanului, confruntată cu disperarea și degringolada, cu oceanul bîntuit de furtunile instinctelor primare. Spre surprinderea lectorului, o utopie critică încorporează o alta pozitivă : omul nu-și pierde întru totul umanitatea, dar avem oare nevoie de prețul acestei asigurări ? Greu de știut dacă în acest loc slăbește avertismentul scriitorului sau revine încrederea sa în forțele omului. Rezistența Malevilului se mai bazează pe antecedentul unei confrerii juvenile cu sediul la castel, „Cercul", care a reunit pe vremuri o bună parte din supraviețuitori, de fapt o formă de opoziție față de filistinismul părinților și al oficialităților. (Pentru Emmanuel, căpitanul protestant care și-a apărat în Evul Mediu între zidurile Malevilului principiile și independența împotriva puterii constituite a fost primul erou cu care s-a identificat.) Se produce o revenire tragică la copilărie nu numai pe firul ontogenezei, cît – mai ales – în sens filogenetic. Cei care (copii sau maturi) contestau organizarea existentă sînt siliți să-și creeze o nouă ordine pentru a supraviețui. În acest punct ni s-a părut că Merle a fost tentat să dea o dimensiune parabolică romanului său, dar ori că n-a avut tăria să meargă pînă la capăt, sau că vocația sa de realist în pură ficțiune a fost mai puternică. De fapt, el nu-și permite negarea compactă a civilizației (e aici o oarecare polemică), așa cum o serie de scriitori americani care au abordat aceeași temă au făcut-o, transformîndu-și povestirile într-o laudă naivă (dar și periculoasă) adusă vieții nomade. E drept, pe alocuri se face simțit în roman un anumit patriarhalism, duhul unui creștinism primitiv sau împrumutul unei naivități julesverniene. (De semnalat că și „imaginația abundentă, amănunțită și întrucîtva severă a lui Daniel Defoe" (R. M. Albé-

* Robert Merle. *Malevil*, Editura Univers, 1977.

rès) își lasă amprenta asupra unor pagini). Dar curînd scriitorul revine la vigoarea observației necruțătoare, la dezvăluireo unei lumi fără iluzii.

Emmanuel califică stadiul social în care se află locuitorii Malevilului (plecînd de la sistemul de referințe dat de o lume dispărută) drept un „comunism agrar primitiv", dar definiția nu rezistă în întregime, chiar dacă Mietta e o „Evă a epocii de piatră" și ritmul vieții e încetinit. („Nu descaleci așa cum ieși dintr-un automobil. Nu mai e vorbo să trîntești portiera și să urci scara în fugă pentru a răspunde la telefonul core tocmai sună.") Aceasta și numai pentru motivul că doar un om trecut prin civilizație și-ar fi putut scruta cu atîto luciditate condiția.

Celelalte comunități sînt subordonate unei concepții negative despre existență : fariseicul Fulbert, un fals preot, caută să refacă privilegiile bisericii și să reinstaureze pe planul conștiințelor teroarea mistică ; Vilmain și Bébelle cred în forța represivă a bandei militarizate ; olte grupuri au coborît vertiginos către faza hoardei preumane. Nici Malevilul nu poate evita mutațiile nefaste. Colin, urmașul lui Comte, încearcă să instaureze o absurdă dictatură personală. Deviațiile psiho-morale se manifestă și la cei mai buni, potențate în mod dramatic de nesomnul conștiinței. („. . . Am închis duioșia asta într-un colț al conștiinței mele ca să nu mă mai stînjenească. (. . .) „Sînt fericit la nivelul cel mai de jos".) Soluția de a se menține pentru această omenire bîntuită de amenințări nedefinite va fi, inevitabil, una cumplită și disperată : reînarmarea.

„Malevil" e un basm crîncen, tentat să aducă nuanțe ce copleșesc și avertizează în confruntarea dialectică dintre bine și rău.

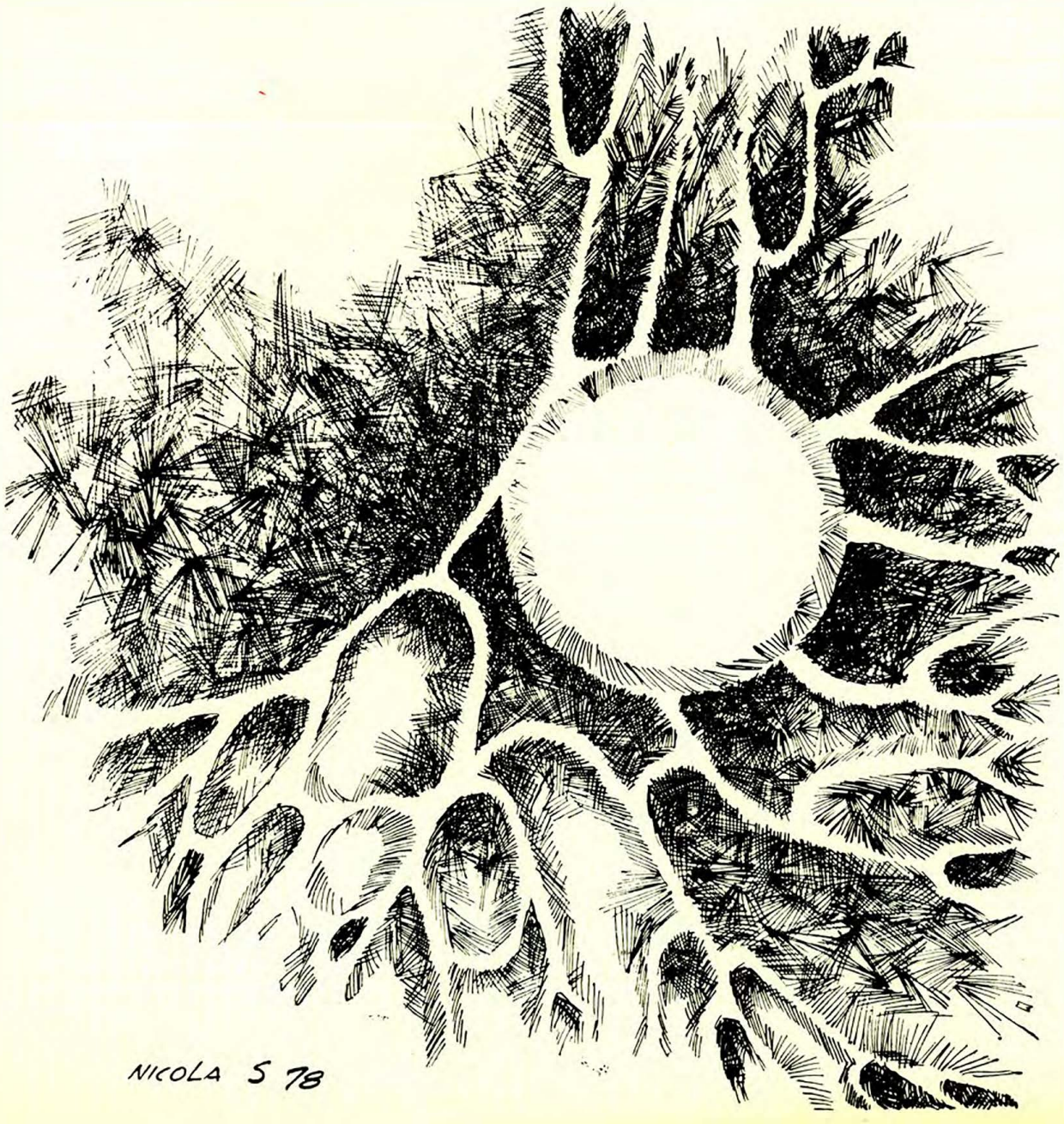

IULIAN MOSNA

O ÎNTREBARE

Cititorul, atît cel obișnuit cît și cel avizat, ar avea datoria să facă două distincții în mulțimea lucrărilor ce i se oferă drept literatură științifico-fantastică. Prima dintre ele ar consta în identificarea lucrărilor ce țin de alte genuri (fantastic, suprarealist etc.) și care doar par a fi S.F. Criterii științifice, infailibile pentru această operațiune nu se pot da. Probabil că nici nu există o graniță precisă care să fie identificată. Desigur, argumente se pot aduce, și discuții, bazate pe criteriile pe care și le va stabili fiecare, se pot purta.

Pe baza acestei prime clasificări cititorul ar trebui să o introducă pe a doua : cea valorică. Așa cum pădurea nu se confundă cu uscăturile pe care le conține, nici literatura SF nu ar trebui identificată, așa cum, din păcate, se întîmplă adesea, cu nonvalorile artistice produse sub această firmă. Deci, rămîne cititorului și numai cititorului, sarcina de a judeca și a alege dintre lucrările ce i-au fost oferite.

Aș vrea să mă opresc asupra unuia dintre elementele care au determinat pe unii să considere literatura științifico-fantastică drept non-literatură sau, în cazul cel mai fericit, ca situîndu-se la marginea literaturii. Privind din punctul lor de vedere, nu am putea să nu le dăm dreptate dacă nu am introduce distincțiile de mai sus.

În multe lucrări, ce se dau drept literatură științifico-fantastică, există o tulburătoare sărăcie intelectuală. Se înșiruie cuvinte, iar întîmplările istorisite, care mai de care mai neobișnuită, dau năvală fără a purta sau fără a conduce spre vreo semnificație, fără a avea vreun înțeles. Singurul scop urmărit pare a fi uimirea bietului cititor și aducerea acestuia cu sufletul la gură. Nu punem în discuție utilitatea unor asemenea scrieri, ci doar sugerăm că nu este cazul să se confunde efectul lor psihic cu emoția artistică.

Întîlnim unele afirmații, făcute cu un aer candid, peste ale căror profunde implicații se trece cu o privire oarbă, tot atît de nevinovată, dar de loc scuzabilă. Iar pragul de la care povestirea ar fi putut deveni altceva decît o înșiruire frivolă de fapte comune, comune tocmai prin lipsa unor semnificații, rămîne netrecut.

Să luăm dintr-o recentă apariție editorială un exemplu, dar nenumărate exemple asemănătoare putem găsi și în alte lucrări : „. . . îmi înțelegea gîndurile cu destulă ușurință și la fel și eu pe ale lui". Atît și nimic mai mult. Implicațiile acestei capacități, extraordinare de comunicare, raportat la zilele noastre, au, în povestire, consecințe foarte vagi, nesemnificative. Iată cum este pusă și rezolvată una dintre problemele filozofice, și nu numai, ale secolului nostru, aceea a comunicării, a înțelegerii între oameni. Cum sînt acești oameni ?. Cum comunică (nu mă refer la fiziologia comunicării mentale directe) ? Ce comunică ? Se înțeleg ? Sînt ei mai fericiți ? Cum este structurată personalitatea acestor oameni deschiși către toți ceilalți semeni, și din nou menționez că nu doresc descrieri (pseudo) științifice, nu doresc să aflu cum ar arăta într-adevăr oamenii beneficiind de o asemenea posibilitate, nu anticipație în sens îngust, ci probleme care, printr-un reflex, ar putea lumina și problemele noastre de azi ?

Este drept, pe parcursul povestirii din care am citat se relatează cîteva fapte ce dau unele răspunsuri. Dar firavele răspunsuri sînt hilare. Comunicarea directă de la creier la creier nu pare să fi avut un efect mai mare decît folosirea radiotelefoanelor portative. Rezultatul este bagatelizarea unei problematici despre care au scris unii dintre cei mai importanți gînditori ai lumii. Se pare că aceasta este o situație tipică rezultată din goana după senzațional. Literatura care are misiunea de a sparge prejudecățile, de a îmboldi imaginația, de a deschide căile visării, ale cunoașterii și ale viitorului, de multe ori mai degrabă le închide. Se pare că, de multe ori, literatura științifico-fantastică nu a descoperit încă roata și nici importanța ei.

Ne întrebăm, putem oare identifica această literatură de aventuri superficiale, destinată vîrstelor intelectuale de pînă la 15 ani, cu LITERATURA științifico-fantastică, chiar dacă este bine scrisă ?

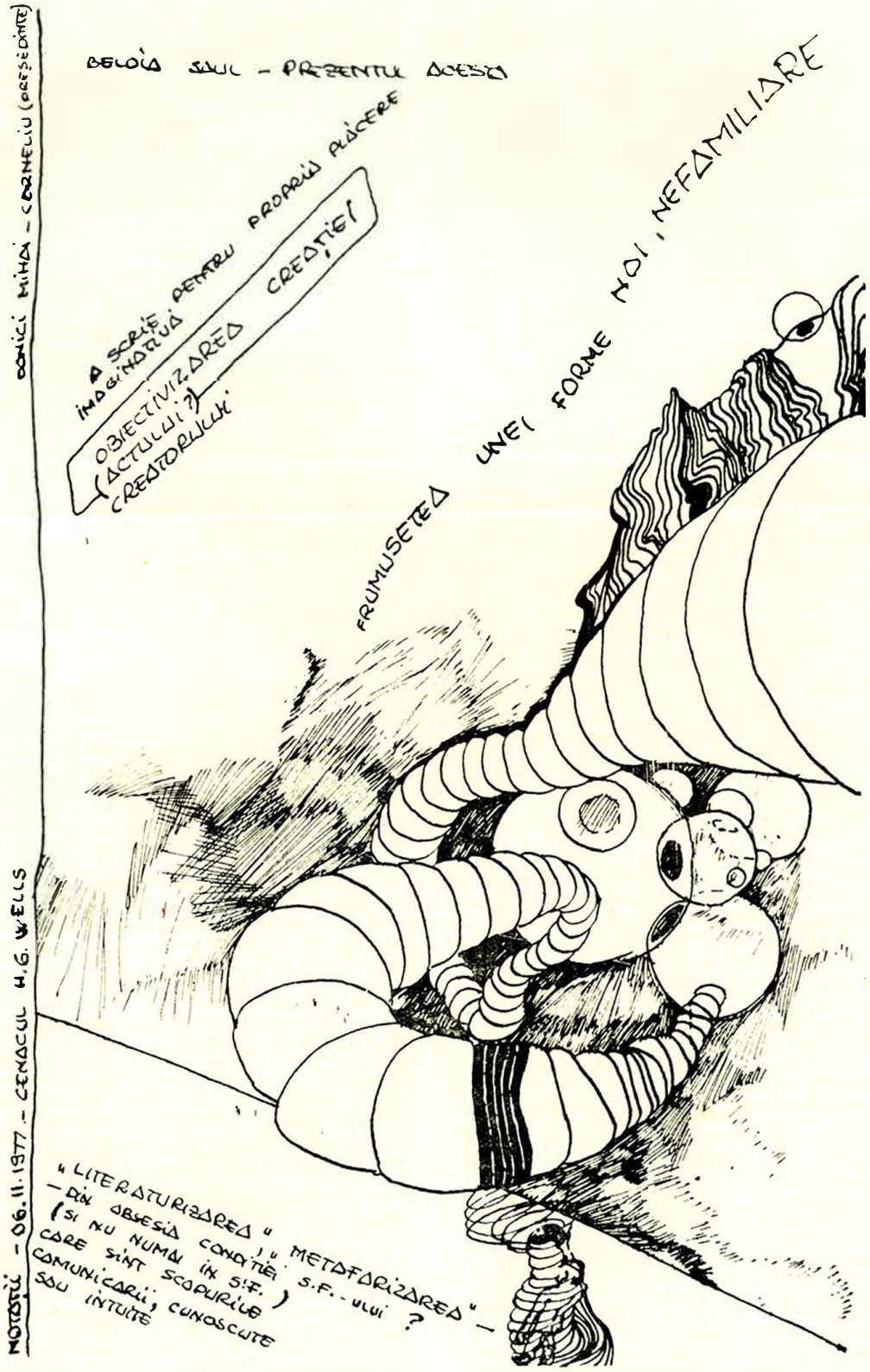
BELOIÁ SAUL - PREZENTUL ACESTA
A SCRIE PENTRU PROPRIA PLĂCERE IMAGINAȚIA
OBIECTIVIZAREA ACTULUI CREAȚIEI CREATORULUI
FRUMUSEȚEA UNEI FORME NOI, NEFAMILIARE
DONICI MIHAI - CORNELIU (ARTȘIDOMTE)
NOTAȚII - 06.11.1977 - CENACUL H.G. WELLS
„LITERATURIZAREA" ȘI „METAFORIZAREA" — DIN OBSESIA CONDIȚIEI S.F.-ULUI ?
(SI NU NUMAI IN S.F.)
CARE SINT SCOPURILE COMUNICARII, CUNOSCUTE SAU INTUITE

BLOC-NOTES

UN NOU AUTOR Ş.F.

Cei care au citit „Fata de oricalc" de Doru Davidovici (Colecţia „Fantastic club", Editura Albatros) pot spune cu inima impăcată că au citit o carte bună. După o naraţiune tip „aventura" şi o carte pentru copii, Doru Davidovici calcă tărimul ş.f., confirmind incă o dată calităţi artistice autentice. Cele două povestiri ale volumului sint strins construite, cu un inalt grad de căldură şi de intimitate, nu numai din pricină că sint scrise la persoana intii, punind probleme de o delicată sensibilitate a posibilelor contacte dintre lumea noastră şi eventualele „alte lumi". Fără să-şi uite profesia — autorul este aviator — el adaugă un plus de farmec naraţiunilor sale, descriind cu voluptate, intr-o dinamică bine tensionată, zboruri supersonice, palpitante prin ele insele, e adevărat, dar in acelaşi timp prin măestria autorului de a descrie peisaje inedite, rar intilnite în literatură, atit de sugestiv şi de atrăgător descrise de un condei plin de poezie, incit cititorul le trăieşte aevea.

Poezia acestor zboruri captivante se imbină cu atmosfera de mister şi de neprevăzut şi cu ambianţa cotidiană a unor scene firesti, obişnuite in familie sau intre prieteni. Mucalit în descrierea personajelor sale, Doru Davidovici creează şi o galerie de portrete pitoreşti şi fermecătoare.

„Zeiţa de oricalc" aduce in mişcarea literară ş.f. românească un autor de bună calitate.

(C.)

UN ROMÂN ÎN COSMOS

(în curind programul „INTERCOSMOS" va consemna prezenţa primului român in spaţiu)

Nu ştiu ce senzaţie resimţiţi dumneavoastră la alcătuirea cotidiană a următoarelor două cuvinte : „cosmonaut român", senzaţia mea a fost destul de puternică. Puterea noastră de anticipare n-ar fi situat acest eveniment mai devreme de două-trei decenii, inseamnă deci că aşteptările noastre intr-o porţiune a vieţii au fost nerealiste. „Cosmonaut român" era o formulă care pur şi simplu ne suna straniu, de ce ? Cu cit răspunsul va fi mai simplu, cu atit va fi mai superficial.

(ROMDON)

CU PIINE ŞI SARE

Am citit cu toţii, am auzit, am aflat. Cu piine şi sare i-au intimpinat cei doi cosmonauţi sovietici plecaţi de mai multe săptămini de acasă pe doi colegi veniţi să-i vadă şi să le aducă niscai daruri şi lucruri de nevoie. După operaţiunea — reuşită — de cuplare a celor două nave cosmice, una de mai multă vreme in spaţiu, cealaltă abia sosită, intilnirea s-a desfăşurat in spiritul frumoaselor tradiţii pămintene, cu piine şi sare. Este adevărat, sarea s-a apucat să plutească in spaţiul imponderabil, dar asta nu a scăzut cu nimic emoţiile intilnirii şi valoarea simbolică a gestului de ospitalitate.

Revăzind scena, reluind-o cu incetinitorul, parcă am trăi un moment inventat dintr-o carte, sau reincarnat intr-un film. Omul in cosmos — iată o realitate din ce in ce mai palpabilă a lumii noastre. El nu mai este pur şi simplu o ficţiune. Acel om frumos, viteaz, de multe ori prea simplu şi naiv in literatura ş.f., poate fi văzut acum in „carne şi oase" evoluind in afara spaţiului terestru. Drept este că uneori se comportă tot ca in literatura ş.f., dovadă a calităţii lui de om şi nicidecum de supraom. În acest sens, el cade, impiedicindu-se pe solul lunii, sau se comportă ca o gazdă primitoare intr-o casă obişnuită de pe Pămint. Sarea nu poate să rămină la locul ei pe tavă şi se ridică in spaţiul cabinei, dar ce importanţă are acest detaliu faţă de semnificaţia faptului in sine, care vrea să spună pur şi simplu : „Bine aţi venit in Cosmos" !

M.Ş.

PREMII

Hugo şi Nebula sint două premii importante care consacră scrieri de anticipaţie ştiinţifică. Premiul Hugo se decernează anual şi reprezintă un omagiu adus lui Hugo Gernsback, pionier al S.F.-ului american şi prestigios editor. El este acordat in cadrul unor congrese internaţionale şi alegerea ciştigătorilor se face de către toţi participanţii, pe cind laureaţii premiilor Nebula sint aleşi de „Asociaţia scriitorilor americani de S.F.", o grupare de profesionişti ai genului. Aceste premii disting opere americane, deşi se erijează în premii internaţionale. De aici a apărut ca necesară introducerea in lumea S.F.-ului a unor premii de altă ... naţionalitate. Dintre premiile britanice, cele mai semnificative sint : cel acordat de Asociaţia britanică de S.F. (B.S.F.A.) — pentru cel mai bun roman al anului scris de un autor englez şi premiul Nova — pentru cel mai bun fanzin britanic. Din anul 1975 s-a introdus şi premiul cluburilor de scriitori amatori (FAAN Award), al cărui ciştigător este ales de toţi membrii acestor cluburi şi de editorii de fanzine.

S.G.

S. F.: VIII

Lucruri noi, dar — inevitabil — și destule repetări la cea de-a 8-a Consfătuire națională a cenaclurilor de anticipație (Tîrgoviște, 5—7 mai 1978).

Programul anunțat reproducea pe cele după care s-au ghidat ultimele consfătuiri, fapt ce putea duce la osificare și plictis. Nu s-a întîmplat așa, deși au existat și momente „goale", pentru că, mai mult decît în alte rînduri, a acționat un acut spirit de exigență și de autoexigență și a existat preocuparea quasi unanimă de a menține la o cotă înaltă schimburile de opinii. E drept că în viitoarea discuțiilor s-au amestecat considerații estetice sau ținînd de istoria genului cu date tehnic-organizatorice, dar credem că este firesc să se întîmple așa. O mențiune aparte merită masa rotundă (marcînd 150 de ani de la nașterea scriitorului) „Jules Verne în conștiința contemporanilor", condusă de Ion Hobana, secretar al Uniunii Scriitorilor.

Cele trei zile au conturat cîteva propuneri care au vocația și, credem, șansa realității : un concurs național aflat sub zodia unei edituri sau reviste, un festival itinerant al filmului de anticipație, o participare mai semnificativă a creatorilor în Festivalul național „Cîntarea României", extinderea zilelor cenaclurilor s.f., înființarea unor puncte bibliofile la nivelul instituțiilor care tutelează cenaclurile, o bună reprezentare la EUROCON-4 (Bruxelles, 1978).

Am mai reținut (cam de-a valma) niște nuclee ideatice care ne pot apropia de adevărata dimensiune a consfătuirii : ● autorului s.f. i se cere cunoașterea muncii la nivelele ei înaintate ; ● nu poți scrie despre savantul de mîine dacă nu-l cunoști pe cel de azi (Ion Hobana) ; ● problemele fundamentale ale s.f.-ului nostru : a) absența unei critici competente, informate, b) lipsa unei reviste specializate ; ● totuși, această literatură devine tot mai mult obiect de cercetare și de studiu (Florin Manolescu) ; ● trebuie renunțat la ambiția facilă a unei confrerii care predispune s.f.-ul la periferia vieții literare ; ● trebuie să ne expunem criticii pentru a evolua (Victor Bîrlădeanu) ; ● să nu tragem linie de unire între scriitorii s.f. și vulgarizatori, popularizatori, autori de ipoteze semiștiințifice (Adrian Rogoz) ; ● această literatură are inepuizabile disponibilități pentru tragic ; trebuie aprofundate deschiderile ei filozofice (Ovidiu Râureanu) ; ● nu se înțelege întotdeauna bine formula în care se scrie (Laurențiu Ulici) ; ● aspațialitatea și atemporalitatea unor producții (Mircea Horia Simionescu) ; ● literatura de anticipație se scrie pentru omul de azi (Vladimir Colin) ; ● mai multă decizie și curaj la nivelul limbajului artistic, care să fie acordat la pulsul actualității și al anticipației (Mircea Șerbănescu) ; ● anularea deficitului de transpunere sinceră în pielea personajelor (Mircea Opriță) ; ● sînt necesare accente critice, cele care dau viziune mai largă asupra lumii (Mihail Grămescu) ; ● s.f.-ul trebuie să-și amplifice rolul social, să se încadreze cu un spor de rigoare și fermitate în cincinalul revoluției tehnico-științifice (Mihai Ionescu) ; ● nu trebuie vulgarizat rolul social al s.f. (Lucian Ionică)).

Nu vom trece peste intervențiile care se înscriu la capitolul „Vreau să fiu polemic" : — nu există un critic s.f., pentru că nu poate exista ; e doar o întîmplare că unii autori s.f. au intrat în marea literatură (O. Ionescu) ; — există mari scriitari de s.f. care n-au pic de talent (Al. Mironov) ; — multă anticipație, puțină literatură (L. Ulici) ; punctele de vedere ale umanistului și tehnocratului sînt ireconciliabile (M. Dumitrache).

Mai rămîne secțiunea Pro memoria :

*„Sînt un tip tiroidian și coleric". (A. Rogoz).

*„Am văzut doi indieni la Veneția". (M. H. Simionescu).

*„N-am văzut pe nimeni bînd vin pur și simplu, eu îl beau din pahar, din sticlă, din butoi etc." (L. Ulici).

S-a constatat că se adună tot mai multe mărturii ale penetrației fenomenului s.f. în structurile publicistice (vezi oficiile „Scrisul românesc", „Univers", „Albatros", „Dacia", revistele „Vatra", „Ramuri", „Argeș", iată și acest supliment timișorean).

De acum încolo, ni se pare, merită o mai mare importanță și alte manifestări care participă la conturarea creației de acest gen de la noi : spectacolul teatral, filmul, arta plastică, muzica etc. Doar buna aplecare către o meditație adîncă asupra condiției umane, așa cum s-a reliefat în piesa „Fîntînile" de G. Anania și R. Bărbulescu (pusă în scenă de tinerii tîrgovișteni), ne-a făcut să uităm — pentru moment — lipsa tradiționalelor filme atingînd sfera s.f.

Mai trebuie spus că cei care au rezolvat problemele imediat organizatorice, membrii Cenaclului „Cronos", au beneficiat de concursul larg al organelor locale, pregătite să le valorifice la nivel înalt entuziasmul. Așa se face că tov. Niculina Costescu, șeful secției propagandă a Comitetului județean Dîmbovița al P.C.R., trecînd peste rolul protocolar, a devenit participantă la dezbateri, deschizătoare de noi culoare și perspective unor înlănțuite, dialectice interogații.

Un juriu echilibrat și exigent : Vladimir Colin (președinte), Florin Manolescu, Lucian Hanu. Au avut cîștig de cauză povestirile grave, problematice, care proiectează viitorul în conexiune cu stringenta actualitate, fără a omite vocația stilistică a autorilor. Cenaclul „H. G. Wells" s-a impus prin Ștefan Popa (unicul laureat la artă plastică și singurul care a avut curajul să-și uite modelele) și prin Dorin Davideanu — premiul al II-lea la literatură cu nuvela „Zece secunde".

V.V.

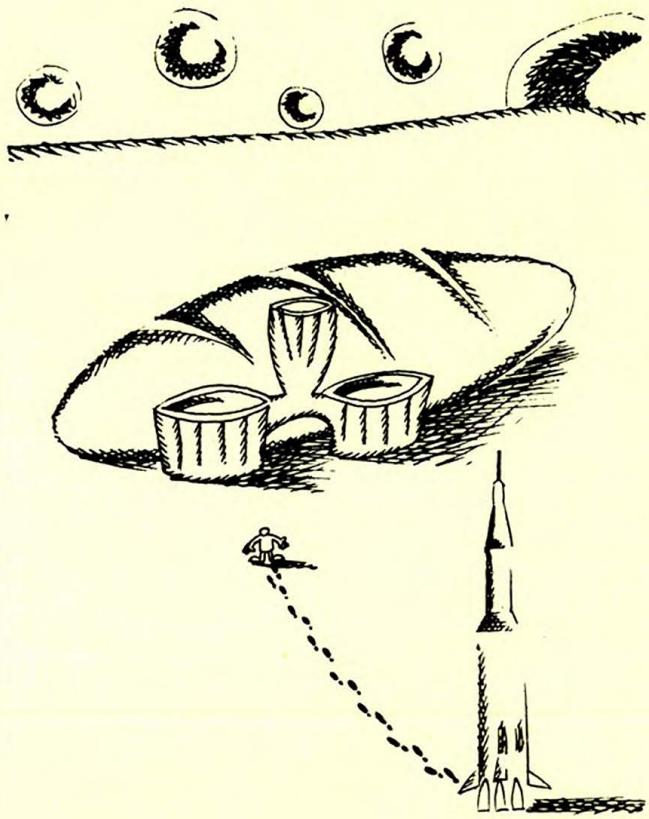

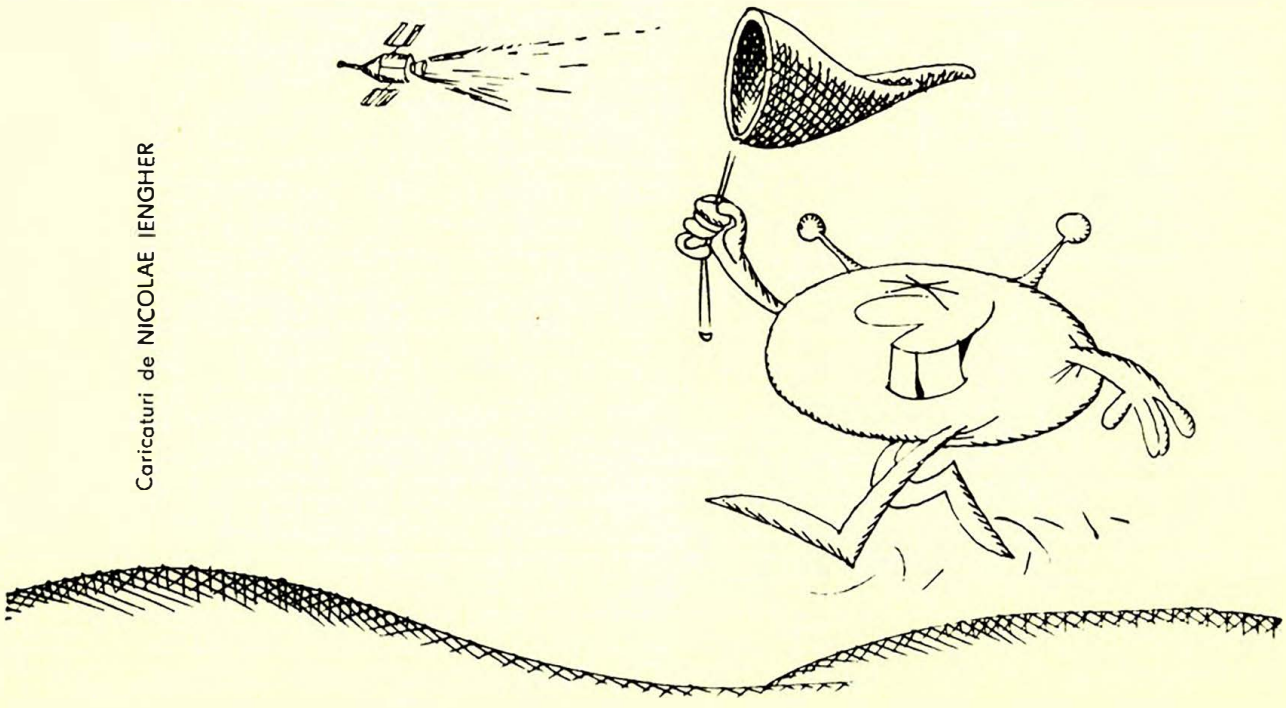

Caricaturi de NICOLAE IENGHER

1978 • MAI 1978 • MAI 1978 • MAI 1978 •